

VII. KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG

Jogforrások:

Ptk.

Ctv.

1. A korlátolt felelősségű társaság fogalma

A korlátolt felelősségű társaság (kft.) olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, és amelynél a tag kötelezettsége a társasággal szemben törzsbetétének szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki. A társaság kötelezettségeiért – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a tag nem köteles helytállni.

A kft. egyik karakterjegye, hogy mind a tag által a társaság rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulásnak sajátos elnevezése van, a *törzsbetét*, mind e vagyoni hozzájárulások összességéből álló tőkének, ami a *törzstőke*.

A tag *fő kötelezettsége* a vagyoni hozzájárulás, azaz a *törzsbetét szolgáltatása*, ezen túl, a társasági szerződésben *további vagyoni értékű szolgáltatások teljesítését is vállalhatja*, mely a törzsbetét szolgáltatását meghaladó tagi kötelezettség.

Fogalmi eleme a kft.-nek az is, hogy a tag a társaság kötelezettségeiért, törvényi kivételektől eltekintve, nem köteles helytállni, azaz a társaság hitelezői a taggal nem fordulhatnak szembe, ha a társaság vagyona nem fedezi annak tartozásait. A társaság nevével ellentétben, a tagok esetében nem felelősségről, hanem *helytállásról* szólunk, hiszen egyrészt a társaság kötelezettségeiről és nem a tag kötelezettségeiről van szó, másrészt pedig nem a tag magatartására vezethetők vissza e kötelezettségek, hanem a társaságéra.

A társasági kötelezettségek fedezetéül tehát egyedül a társaság vagyona szolgál, azzal teljes mértékben felel hitelezői felé.

2. A kft. általános jellemzői

A korlátolt felelősségű társasági forma még nem szerepelt az első kereskedelmi törvényünkben (Kt.), arról a magyar magánjogban először az 1930. évi V. törvény rendelkezett. A kkt., bt. és rt.-hez képest ez egy újabb jogintézmény, mégis az egyik legelterjedtebb társasági forma. Népszerűségének egyik oka hogy viszonylag kis tőkével létrehozható, a tagok korlátozott helytállása mellett.

A korlátolt felelősségű társaság a kkt, bt. és az rt. között elhelyezkedő, azok bizonyos elemeit vegyítő társaság, amely úgy tőkeegyesítő (hasonlóan az rt.-hez), hogy

közben jellemző rá a tagok közötti szoros gazdasági, bizalmi kapcsolat (mint a személyegyesítő kkt. és bt. esetében).

A korlátozott tagi helyállási kötelezettségből fakad, hogy kiskorúak is tagjai lehetnek a kft.-nek, mert a Ptk. 3:90. § (1) bekezdésében megfogalmazott tilalom, kiskorú személy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja nem lehet, itt nem érvényesül. Természetesen ez esetben is figyelembe kell venni a Ptk. kiskorúak ügyletkötési képességére vonatkozó általános szabályait.

Kft.-t egyszemélyes társaságként is lehet alapítani, de mivel ilyen esetben nem szólhatunk több személyből álló társulásról, nem társasági szerződéssel, hanem alapító okirattal hozható létre.

3. A kft. alapítása

3.1. Általános feltételek

A Ptk. kötelező tőkeminimumot ír elő, meghatározza a törzstőke legkisebb összegét, ennek nagysága *3 millió forint* és rendelkezik *az egy tagra eső minimális vagyoni hozzájárulás mértékéről is*, a törzsbetét nem lehet kevesebb, mint *százezer forint*.

A törzstőke-minimum szabályozásának célja a hitelezői érdekek védelme, és az, hogy visszatartsa a tagok mögöttes helyállási kötelezettségét kizáró társasági formáktól azokat, akik nem képesek vagy nem hajlandók elegendő induló tőkét biztosítani a társaság számára.

A tagok vagyoni hozzájárulásai, *a törzsbetétek különböző mértékűek lehetnek*. Minden tagnak egy törzsbetéte lehet. A törzsbetét állhat csak apportból, lehet csak pénzbeli betét, de ötvözheti akár mindkettőt is.

A Ptk. megengedi, hogy a törzsbetétet ne csak egy személy szolgáltatthassa, hanem többen együtt, mint közösen vállalt kötelezettséget, mely egyetemlegesen fogja terhelni őket.

A törvény tiltja azt, hogy a tagokat nyilvános felhívás útján gyűjtsék, azaz valaki csupán a felhívás elfogadásával a társaság tagjává váljon. Más eset az, ha egy jó gazdasági ötlethez tőkebefektetőket keresnek, és ezt nyilvánosan teszik, de a jelentkezőkkel társasági szerződést kötnek közösen kialakított tartalom mellett.

A tagok nyilvános felhívás útján történő gyűjtésének tilalma azt sem zárja ki, hogy a társaság tagja üzletrészét nyílt felhívással ruhazza át.

3.2. A cégbírói nyilvántartásba vétel feltétele

3.2.1. Pénzbeli vagyoni hozzájárulás szolgáltatása

Pénzbeli vagyoni hozzájárulás esetén a létesítő okiratban meg kell határozni annak összegét és a rendelkezésre bocsátás idejét, mely lehet az alábbi:

- fő szabály az, hogy a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig a pénzbeli betét 50%-át kell befizetni, a másik 50%-ot a bejegyzéstől számított 1 éven belül, ennek pontos időpontját a létesítő okiratban kell meghatározni,
- a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig a pénzbeli betét 50%-át fizetik be, a másik 50% teljesítése vonatkozásában eltérnek a bejegyzéstől számított 1 éves határidőtől, úgy, hogy arra nézve hosszabb időt határoznak meg, min 1 év;

A Ptk. nem maximalizálja a pénzbetét szolgáltatásának időtartamát, ami a joggyakorlatban vitákra adott okot. Van szakirodalmi álláspont, amely szerint ez maximum 5 év lehet, igazodva az általános elvüléshez, de van olyan álláspont is, ami a Ptk. 3:133. § (2)-re való tekintettel 2 évben határozza ezt meg, illetve van, és aki az apport maximum 3 évéhez igazítaná azt.

Nincs akadálya annak, hogy a 2013. évi V. törvény hatálya alá tartozó kft. alapítása vagy tőkeemelése, vagy a 2006. évi IV. törvény szerinti kft. feltőkésítése során a hátralékos pénzbetét befizetésének időpontját a létesítő okirat, illetve a taggyűlési határozat két évnél hosszabb időben határozza meg. (BDT2015. 3383.)

- a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig a pénzbeli betét kevesebb, mint 50%-át fizetik be, a fennmaradó részt pedig a bejegyzéstől számított 1 éven belül, melynek pontos időpontját a létesítő okirat határozza meg;
- a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig a pénzbeli betét kevesebb, mint 50%-át fizetik be, a fennmaradó rész teljesítése vonatkozásában eltérnek a bejegyzéstől számított 1 éves határidőtől, úgy, hogy arra nézve hosszabb időt határoznak meg, min 1 év.

A c) és d) esetben az is lehetséges, hogy a tag egyáltalán nem fizet be a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig, azaz 100%-ban a cégbejegyzést követően teljesíti pénzbeli vagyoni hozzájárulását.

A Ptk. az a) esetben megjelölt fő szabályhoz képest mindkét vonatkozásban tesz engedményt, a pénzbeli betét cégbejegyzési kérelem benyújtásáig történő minimum 50%-os befizetésére vonatkozóan is, és a fennmaradó 50% cégbejegyzéstől számított 1 éven belüli megfizetésére vonatkozóan is.

A Ptk. indokolás szerint, e rugalmas szabályozás a Kft-k piacra lépését segíti elő, azzal, hogy a szabályozás arra is kiterjed, hogy a társaság mindaddig nem fizethet osztalékot a tagoknak, amíg a ki nem fizetett és a tagok törzsbetétére az osztalékfizetés

szabályai szerint elszámolt nyereség a tagok által teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulással együtt el nem éri a törzstőke mértékét.

Ez a látszólag negatív tartalmú rendelkezés teremti meg alapját annak, hogy a törzstőke a társaság adózott eredményéből, azaz a nyereségből is feltölthető legyen, vagyis a tagok ne saját vagyonukból, hanem a társaság egyébként felosztható nyereségből fedezzék a törzstőke összegét. A társasági szerződésben ilyenkor is meg kell határozni a törzstőke és a törzsbetétek összegét, de azt a tagoknak nem kell befizetniük a társaság részére, hanem a társaság eredményes működése során megtermelt nyereségből lehet megteremteni arra a fedezetet. A társasági szerződés ilyen rendelkezése esetén a társaság megkezdheti működését úgy, hogy ténylegesen nincs törzstőkéje, ami a hitelezői érdekeket jelentős mértékben veszélyezteti. Ennek ellensúlyozására a törvény két garanciális szabályt állapít meg:

- a) egyrészt a társaság mindaddig nem fizethet tagjai részére osztalékot, amíg a megtermelt és a társaság számára visszatartott nyereség nem fedezi a törzstőke teljes összegét. Ez hivatott biztosítani azt, hogy a törzstőke feltöltése a lehető leghamarabb megtörténjen.
- b) másrészt mindaddig, amíg a visszatartott nyereség nem fedezi a törzstőkét, a tagoknak személyesen is helyt kell állniuk a társaság tartozásaiért, de csak a még nem teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulásuk összegének erejéig.

Ilyen módon a társasági hitelezők helyzete nem válik sokkal hátrányosabbá ahhoz képest, ha a tagok teljesítik vállalt kötelezettségeiket.

3.3. Az apport szolgáltatása

Ha alapításkor a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás értéke eléri vagy meghaladja a törzstőke felét, a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig teljes egészében a társaság rendelkezésére kell bocsátani. A kommentárok szerint, miután a társaság törzstőkéje a hitelezők biztonságát is szolgálja, és az apportszolgáltatás esetén nincs olyan rugalmas szabályozás, mint a pénzbeli betét esetében, itt nincs lehetőség a fő szabálytól való eltérésre, azaz, ha az apport értéke eléri a törzstőke felét, azt a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig szolgáltatni kell.

Ha viszont a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást értéke nem éri el a törzstőke felét, azt elegendő a létesítő okiratban meghatározott időpontig, de legkésőbb a nyilvántartásba vételt követő három éven belül szolgáltatni. A társasági szerződésnek a nyilvántartásba vételtől számított három évnél hosszabb határidőt megállapító rendelkezése – a három évet meghaladó részében – semmis.

4. Az üzletrész

Érdekessége a kft.-nek, hogy bár itt a tagsági jogokat értékpapír nem testesítheti meg, mégis a tag tagsági jogviszonyából eredő jogok és kötelezettségek egy önálló eszmei értékben, az *üzletrészben* testesülnek meg.

Az üzletrész a törzsbetéthez kapcsolódó tagsági jogok és kötelezettségek összessége. Az üzletrész a társaság nyilvántartásba vételével keletkezik.

Az üzletrész fogalmába nem csak a tagot illető jogosultságok, hanem az őt terhelő kötelezettségeket is beletartoznak, amelyek olyan szorosan kapcsolódhatnak az üzletrészhez, hogy az üzletrész átruházásával a kötelezettség is átszállhat. Ilyen például a pótbefizetési kötelezettség, amely a társasági szerződés rendelkezése alapján az üzletrész mindenkori jogosultját terheli.

Az üzletrésznek sem a fogalma, sem értéke, de olykor mértéke sem azonos a tag törzsbetéjével. Az üzletrész testesíti meg a törzsbetét szolgáltatásának ellenértékéként kapott jogokat és a tagot terhelő kötelezettségeket, melyek fő szabály szerint a törzsbetét mértékéhez igazodnak, de ettől a társasági szerződés elérhet. A törzsbetét és az üzletrész közötti lényeges különbség az, hogy a törzsbetét mértéke (értéke) számszerűleg pontosan meghatározott a társasági szerződésben, összegszerűen kifejezett, ezzel szemben az üzletrész értéke változhat. Az üzletrész forgalomképes jogösszesség, így forgalmi értéke van. Az üzletrész értéke kiindulási pontként, az üzletrész „névértéke”, ami alatt a törzsbetét nagyságát kell érteni (BH2003. 290.). Az üzletrész értéke azonban a társaság működése során ettől a „névértéktől” jelentős mértékben eltérhet, emelkedhet, illetve csökkenhet, tekintettel a társaság vagyoni helyzetére, a társaság piaci pozíciójára, ill. a társaság likviditási problémáira.

Az üzletrészről való rendelkezéssel a benne foglalt jogok és kötelezettségek összességéről lehet rendelkezni. Az üzletrész által megteremtett egység nem bontható fel: az üzletrészbe foglalt jogok egy része (pl. osztalékra való jogosultság) a többi jogosultság vagy kötelezettség nélkül nem ruházható át, a jogosultságok nem oszthatók fel több jogosult között (pl. az egyik az osztalékra jogosult, a másik a szavazati jogra), legfeljebb eszmei hányadok szerint.

Az üzletrész mértéke a tagok törzsbetéjéhez igazodik. Azonos mértékű üzletrészhez azonos tagsági jogok fűződnek.

„Az azonos mértékű üzletrészhez azonos mértékű tagsági jogok fűződnek” fő szabálytól a társasági szerződés eltérhet, rendelkezhet eltérő mértékű jogosítványokat, vagy kötelezettségeket tartalmazó üzletrészről is. Egy-egy üzletrész a mögötte lévő azonos mértékű törzsbetét ellenére is biztosíthat eltérő szavazati jogot, eltérő osztalékjogot, figyelemmel arra a törvényi előírásra, hogy az az üzletrész, mely a tagot az osztalékhoz való jogból kizárja, törvénybe ütközik. A kötelezettségek terén eltérés, ha a tag nem a törzsbetéjéhez igazodó mértékű pótbefizetésre, hanem attól kisebb mértékben, vagy

nagyobb mértékben köteles, ha valamelyik tag mellékszolgáltatást vállal, stb. Eltérő tagsági jogokat biztosító üzletrész keletkezhet akkor is, ha a tagok a társasági szerződésben egymásnak elővásárlási jogot biztosítanak.

A törvény nem írja elő, hogy egy tagnak csak egy üzletrésze lehet. Ennek okát abban látjuk, hogy az eltérő tagsági jogokat megtestesítő üzletrészek egyesítése nem mindig lehetséges, illetve előfordulhat az is, hogy egy tag az üzletrésze mellé egy közös tulajdonban álló üzletrész tulajdoni hányadát szerzi meg. A közös tulajdonban álló üzletrész megosztásának hiányában ez az üzletrész hányad nem olvasható össze a tag önálló üzletrészeivel.

Egy üzletrésznek több tulajdonosa is lehet, ekkor viszont ők egy tagnak számítanak. Ha egy üzletrésznek több tulajdonosa van, ők egymás közötti viszonyukban részesedési hányadok szerint, nem pedig az üzletrészhez tartozó különböző jogok jogsultjaként gyakorolhatják jogaikat. A tulajdonostársak a társasággal szemben tehát egy tagnak számítanak, jogaikat közös képviselőjük útján gyakorolhatják, és a tagot terhelő kötelezettségekért egyetemlegesen kötelesek helytállni. A közös képviselőt a tulajdonostársak maguk közül választják meg a tulajdoni hányaduk szerinti szavazati jog gyakorlásával.

A közös képviselő feladata nem csak a tagsági jogok gyakorlása, hanem kötelezettségei is vannak, a tulajdonostársak személyében, illetve tulajdoni hányadában beállt valamennyi változást be kell jelentenie a társaságnak. A képviselő személyének megváltozását az új közös képviselőnek kell bejelentenie.

5. Az üzletrész átruházása

5.1. Az üzletrész tagok közötti átruházása

Az üzletrész a társaság tagjai között szabadon átruházható. Az átruházás leginkább azzal jár, hogy a tagok száma csökken, mert ha az átruházónak ez volt az egyetlen üzletrésze, annak átruházásával tagsági joga meg fog szünni. Az üzletrész átruházás a kft. esetében a tagsági jogviszony megszűnésének egyik fő esete, itt nincs lehetőség ugyanis a tagsági jogviszony felmondására, vagy közös megegyezéssel történő megszüntetésére. Az átruházás hitelezői szempontból nem eredményez változást, nem jár tőke kivonással. *Az üzletrész átruházás a tagot megillető jogok és kötelezettségek egységének az átruházását jelenti.* A gyakorlatban elfogadott, hogy a tag nem üzletrészének egészét, hanem annak csak egy hányadát ruhazza át, ily módon közös tulajdonú üzletrészt keletkeztetve.

I. Több tulajdonos közös tulajdonában álló üzletrész akkor is létrejöhet, ha az üzletrész egyetlen tulajdonosa üzletrészének egy hányadát adásvétel útján értékesíti. (BH2004. 374)

A törvényszöveg kerüli az üzletrész pénzzolgáltatás ellenében történő átruházásának jogcímesítését, azaz az adásvételi szerződés kifejezés használatát. A Wolters Kluwer Complex Kiadó által megjelentetett kommentár kitér arra, hogy az üzletrész átruházás jogcíme nem valamilyen nevesített tulajdon-átruházási szerződés (adásvétel, csere, ajándékozás) –, mert az üzletrész, mint jogok és kötelezettségek összessége, nem lehet a Ptk. szerinti tulajdonjog tárgya –, hanem sajátos társasági jogi karakterrel rendelkező átruházási szerződés. Ugyanakkor e dogmatikai finomságra maga a törvény sem tud mindig figyelemmel lenni (pl. közös tulajdon az üzletrészen), másrészt a joggyakorlatban és bírói gyakorlatban is a tulajdon-átruházási, ezen belül pl. adásvétel szerződések vertek már gyökeret.

Emiatt szól úgy a törvény – kerülve az adásvételi szerződést, mint jogcímet – ha a tagok az üzletrész pénzzolgáltatás ellenében történő átruházása esetére egymásnak a társasági szerződésben másokat megelőző megszerzésre irányuló jogot biztosítanak, ami így nem lehet elővásárlási jog, de mégis kell rá valamilyen szabályt alkalmazni, arra az adásvétel különös nemei közé tartozó elővásárlási jogra vonatkozó rendelkezések lesznek az irányadók. (A továbbiakban, az egyszerűség kedvéért, használjuk az elővásárlási jog kifejezést). Amennyiben több tagot is megillet e jog, és nem csak egy tag kíván élni vele, akkor ezt üzletrészeik egymáshoz viszonyított arányában gyakorolhatják, melynek következtében közös tulajdonukba kerül az üzletrész.

5.2. Az üzletrész kívülálló személyre történő átruházása

Az üzletrész kívülállóra történő átruházása már hitelezői szempontból is relevanciával bír, mert a társaságon kívül álló harmadik személy teljesítőképessége lehet rosszabb, mint az átruházó tagé. *Emiatt a Ptk. csak akkor engedi az üzletrész kívülállóra történő átruházását, ha a tag a törzsbetétét teljes mértékben szolgáltatta,* kivéve, ha az átruházásra azért kerül sor, mert a vagyoni hozzájárulás, illetve a pótbefizetés teljesítésének elmulasztása vagy kizárás miatt a tag tagsági viszonya megszűnt.

Semmis az üzletrész átruházására irányuló szerződés, ha az átruházó tag a törzsbetét teljes összegét nem fizette be. (BDT2015. 3284.)

I. Kiskorú üzletrész-tulajdonos még a gyámhatóság jóváhagyásával sem tehet az üzletrész ajándékozására irányuló érvényes jognyilatkozatot. (BH2011. 230.)

I. Korlátolt felelősségű társaság üzletrészére létrejött adásvételi szerződés körében megfelelően irányadók a hibás teljesítés jogkövetkezményeire vonatkozó szabályok. Nincs hibás teljesítés és ebből következően az üzletrész eladója mentesül annak valamennyi jogkövetkezménye alól, ha bizonyítja, hogy az üzletrész vevője a társaság gazdasági nehézségeit és pénzügyi helyzetét a szerződéskötés időpontjában ismerte vagy azt ismernie kellett. (BDT2015. 3246.)

Az üzletrészt kívülálló személyre történő átruházása a tagok számára is jelentőséggel bír abból a szempontból, hogy ekkor egy társaságon kívüli személy válik a társaság tagjává. A törvény ezért több jogi eszközt is biztosít annak érdekében, hogy a társaság számára nem kívánatos személyt távol tartsák, vagy a nem kívánatos helyzetet megakadályozzák.

5.2.1. Elővásárlási jog gyakorlása

A pénzszolgáltatás ellenében történő üzletrész átruházás esetére a törvény a többi tag, a társaság vagy a társaság által kijelölt személy – ebben a sorrendben – számára az üzletrész másokat megelőző megszerzésére irányuló jogot (elővásárlási jog) biztosít. E jog átruházása semmis. Amennyiben a tagok közül többen is élni kívánnak e joggal, az az üzletrészeik egymáshoz viszonyított mértéke szerint, arányosan illeti meg őket. Az üzletrész-átruházás során gyakorolható elővásárlási jog esetében az is elvárás, hogy a korábbi tagok megőrizhessék addigi pozícióikat, amit az elővásárlási jog arányos gyakorlása biztosíthat.

II. A kéttagú korlátolt felelősségű társaság egyik tagja elővásárlási jogát akkor is gyakorolhatja, ha a másik tag – üzletrészének felosztása nélkül – üzletrésze meghatározott hányadát vételár fejében úgy ruházza át kívülálló személyre, hogy az eladó és a vevő közös üzletrész tulajdonosává válnak. (BH2004. 374.)

Amennyiben a tagok nem kívánnak élni ezen jogukkal, úgy a társaságot illeti a lehetőség, akinek nevében a legfőbb szerv dönt a jognak a társaság általi gyakorlásáról, vagy e jog gyakorlására harmadik személy kijelöléséről.

Ha a tag az ajánlat közlésétől számított tizenöt napon belül, a társaság vagy a társaság által kijelölt személy az ajánlat közlésétől számított harminc napon belül nem nyilatkozik, úgy kell tekinteni, hogy jogával nem kívánt élni.

Rendelkezik a törvény az elővásárlási jog megsértésével kötött szerződések jogkövetkezményeiről. Ha az üzletrész átruházója az átruházási szándékot nem közli az elővásárlásra jogosulttal, vagy egyéb módon megsérti annak jogait, az elővásárlásra jogosult kérheti annak megállapítását, hogy a sérelmére kötött pénzszolgáltatás ellenében kötött átruházási szerződés *hatálytalan*. A hatálytalanság megállapítására irányuló kereset a szerződéskötéstől számítva *egy éves jogvesztő* határidőn belül indítható.

A társasági szerződés az üzletrész másokat megelőző megszerzésére irányuló jogot *ki is zárhatja* és akkor az üzletrész pénzszolgáltatás ellenében szabadon átruházható, vagy *korlátozhatja*, ami a jogosulti kör szűkítését jelenti, azaz csak a tagoknak, vagy csak a társaságnak biztosítja például ezt a jogot.

Az üzletrésznek bírósági végrehajtási eljárásban történő, többnyire árverésjellegű értékesítése során – hasonlóan a kívülállókra való üzletrész-átruházáshoz –, az elővá-

sárlási jog a többi tagot, a társaságot vagy a taggyűlés által kijelölt személyt (ebben a sorrendben) illeti meg.

5.2.2. Az üzletrész kívülálló személyre történő átruházásának a társaság beleegyezéséhez kötése

A társaság védelmében a társasági szerződés az üzletrész kívülálló személyre történő átruházását *a társaság beleegyezéséhez is kötheti*. A beleegyezés megadásáról a taggyűlés dönt. Ilyenkor az átruházási szándékot és a megszerző személyt a társaságnak be kell jelenteni, a legfőbb szervnek a bejelentéstől számított 30 napja van a hozzájárulás megadásához. Amennyiben a társaság az átruházási szándék bejelentésétől számított harminc napon belül nem nyilatkozik, a beleegyezést megadottnak kell tekinteni. A törvény kizárja, hogy a társasági szerződés 30 napnál hosszabb határidőt biztosítson.

5.2.3. Az átruházás kizárása

A társasági szerződés a társaság védelmében *ki is zárhatja az üzletrész átruházását, kivéve a pénzszolgáltatás ellenében történő átruházást*. Ennek oka, hogy ennél az átruházási esetenél az elővásárlási jog gyakorlásának lehetősége elegendő védelmet nyújt a tagok és a társaság számára, a kívülálló személy társaságba jutásával szemben.

5.3. Az üzletrész átruházásának közös szabályai

Az üzletrész átruházása esetén *az átruházónak a tagsági jogviszonyból eredő jogai és kötelezettségei az üzletrész megszerzőjére szállnak át*.

Az üzletrész átruházására vonatkozó szerződést *írásba kell foglalni*, a Ptk. alapján elegendő az egyszerű írásba foglalás. Az üzletrész átruházása a társasági szerződés módosítását nem igényli.

A jogosultak személyének megváltozását és annak időpontját *a tagjegyzékbe kell bejegyezni*, ami az ügyvezető feladata. A társaság felé az üzletrész átruházás és a tagváltozás akkor hatályosul, amikor a társaság erről tudomást szerez, ezért a Ptk. elrendeli, hogy az üzletrész megszerzője a szerzéstől számított *nyolc napon belül* köteles e tényt bejelenteni a társaságnak. A bejelentést viszont már közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban kell megtenni, továbbá mellékelni kell hozzá az üzletrész-átruházási szerződést. Miután az üzletrész átruházás nem jár a társasági szerződés módosításával, így annak nem válik aláírójává az új tag, ezért a bejelentésben nyilatkoznia kell arról is, hogy *a társasági szerződés rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el*. Ez a jogi megoldás azt jelenti, hogy a felek között létrejött társasági jogviszony módosulása sajátos formában megy végbe. A társaságtól megváló tag a maga részéről nem tesz ezzel kapcsolatban a társaság felé érdemi jognyilatkozatot,

az üzletrész megszerzője jelenti be, hogy az átruházó tagsága megszűnt és minden vonatkozásban ő lép helyébe.

Az üzletrész átruházása folytán bekövetkezett tagváltozás a társasággal szemben annak bejelentéstől hatályos; az üzletrész új jogosultját a társasággal szemben a bejelentéstől illetik meg a tagsági jogviszonyból eredő jogosultságok, és terhelik a tagsággal járó kötelezettségek. A tagsági jogok gyakorlása független a tagváltozás cégbejegyzésétől.

Az üzletrész átruházása kapcsán nem mellőzhető a hibás teljesítés kérdésének megítélése során kialakult bírói gyakorlat meghivatkozása:

Üzletrész átruházása esetén a társasági vagyontárgy részét képező ingó, illetve ingatlan vagyontárgyra vonatkozóan nem lehet szavatossági igényt érvényesíteni az üzletrész eladójával szemben, az üzletrész vonatkozásában azonban – az üzletrész sajátos természetéből adódó eltérésekkel – a hibás teljesítés szabályai alkalmazhatók. (BDT2008. 1815.)

I. Korlátolt felelősségű társaság üzletrészére létrejött adásvételi szerződés körében megfelelően irányadók a hibás teljesítés jogkövetkezményeire vonatkozó szabályok. Nincs hibás teljesítés és ebből következően az üzletrész eladója mentesül annak valamennyi jogkövetkezménye alól, ha bizonyítja, hogy az üzletrész vevője a társaság gazdasági nehézségeit és pénzügyi helyzetét a szerződéskötés időpontjában ismerte vagy azt ismernie kellett. (BDT2015. 3246.)

6. Az üzletrész öröklése és átszállása a jogutódra

A tag halála esetén örökösre, az örökös minőség igazolása mellett kérheti az ügyvezetőtől a tagjegyzékbe való bejegyzését.

A tag halálával az üzletrész *ipso iure* átszáll az örökösre, az üzletrész a hagyaték részét képezi.

Az örökléshez hasonlóan kezeli a törvény a jogi személy jogutódlással történő megszűnését. A jogi személy tag átalakulása, egyesülése, szétválása vagy jogszabály alapján az üzletrész tekintetében bekövetkezett jogutódlása esetén a jogutód, a jogutódlás igazolása mellett, kérheti az ügyvezetőtől a tagjegyzékbe való bejegyzését.

Az ügyvezető megtagadhatja az örökös vagy a jogutód bejegyzését, ha a társasági szerződés által erre feljogosított személyek az üzletrészt magukhoz váltják.

A törvény indoklása szerint, a Ptk. az üzletrésznek a tag halála esetén történő átszállását az öröklési jogi szabályokhoz igazodva, az *ipso iure* öröklési rend elveinek és a végintézkedésekre vonatkozó szabályok betartásával kívánja szabályozni. Ebből az következik, hogy nem adja meg a jogot a tagoknak arra, hogy a társasági szerződésben *kizárják* az üzletrész öröklését, hanem arra ad lehetőséget, hogy a társasági szerződésben kijelöljenek olyan személyeket, akik öröklés bekövetkezése esetén – a jogszabályban meghatározott határidőn belül – az örököstől jogosultak megváltani az üzletrészt.

A Ptk. az üzletrész megváltása kapcsán társasági szerződésben feljogosított személyeket említ, amiből az következik, hogy nem csak a tagokat, hanem társaságon kívüli harmadik személyeket is megjelölhet ekképpen a társasági szerződés.

Az üzletrész megváltásának szigorú feltételei vannak, melyek az alábbiak:

- a) a társasági szerződésben meghatározott feltételeket figyelembe kell venni,
- b) az üzletrész magukhoz váltásáról meghatározott időn belül nyilatkozni kell,
- c) az üzletrész forgalmi értékét az örökösnek vagy a jogutódnak ki kell fizetni.

Az üzletrészt magához váltó személynek az örökös vagy a jogutód bejegyzési kérelmének hatályossá válásától számított harminc napos, jogvesztő határidőn belül kell nyilatkoznia.

A törvényszövegből nem következik egyértelműen, hogy az üzletrész forgalmi értékét is e 30 napon belül kell-e kifizetni, a nyelvtani értelmezés erre vezet.

Semmis a társasági szerződés olyan rendelkezése, amely harminc napnál hosszabb határidőt állapít meg.

Az üzletrész forgalmi értékének meghatározása nem egyszerű kérdés, mely a már közölt bírósági ítéletekből is leszűrhető. Ezek fényében kétséges, hogy a törvényben megadott 30 napos határidő elegendő-e az üzletrész megváltási értékének meghatározására.

Kiindulási pont, hogy a korlátolt felelősségű társaság üzletrészének „névértéke” alatt a törzsbetét nagyságát kell érteni (BH2003. 290.).

Az üzletrész tényleges forgalmi értékének meghatározása kapcsán a másodfokú bíróság az alábbi megállapítást tette: a perbeli társasági vagyoni részesedés esetében a működés létszakában lévő kft. üzletrészének a forgalmi értéke, miután az üzletrész forgalomképes vagyoni értékű jognak minősül, nem azonosítható az üzletrész alapjául szolgáló törzsbetét összegével, azaz az „üzletrész névértékével”.

A gazdasági társaság működésének létszakában a forgalomképes gazdasági társaságbeli részesedések – így a kft. üzletrészek tényleges forgalmi (szabadpiaci) értékét – az egyéb vagyontárgyakhoz hasonlóan – elsődlegesen úgynevezett összehasonlító adatok alapján, tehát az ugyanazon gazdasági társaság részesedéseinek forgalmára vonatkozó adásvételi szerződésekben kikötött vételárak alapján kell meghatározni. Az esetben, ha erre nincs mód, vagy az összehasonlító adatok valódisága kétséges, úgy a kft. üzletrészek forgalmi értéke meghatározásának az alapjául az adott gazdasági társaság úgynevezett piaci értéke szolgálhat, amely nem azonosítható az úgynevezett könyv szerinti értékkel, hanem szakértői bizonyítás módszerével határozható meg. (EBH2009. 2051.)

II. Az üzletrész piaci értékét nemcsak az aktuális mérlegadatok, hanem a cég gazdasági lehetőségei, kilátásai is befolyásolják (BH2011. 230.)

7. Jogi személy tag jogutód nélküli megszűnésének hatása az üzletrészre

Ha a jogi személy tag jogutód nélkül úgy szűnik meg, hogy üzletrészének sem a törlesztését megelőző, sem az üzletrészre kiterjedően lefolytatott vagyonrendezési eljárás alapján nincs új jogosultja, a társaság az üzletrész bevonásáról vagy az üzletrész tagok közötti – törzsbetétek arányában történő – felosztásáról köteles dönteni.

A tag jogutód nélküli megszűnéséről a törvény csak szűk körben rendelkezik, ha a volt tag megszüntetésére irányuló eljárásban vagy vagyonrendezési eljárás keretében az üzletrésznek nem lett új jogosultja. Az indoklás szerint, ha a korlátolt felelősségű társaság egy tagja felszámolás alá kerül, ez nem jelenti azt, hogy az üzletrésze uratlanná válik, hiszen a felszámoló kötelezettsége az adós vagyonának értékesítése. Ha pedig a felszámoló eladja az üzletrészt, akkor annak új jogosultja lesz, bár a korábbi tag jogutód nélkül szűnik meg. Azok az esetek, amikor az üzletrésznek van jogosultja, nem igényelnék speciális szabályozást.

A Ptk. szabályozási megoldása szerint a jogutód nélkül megszűnt tag üzletrészét a társaságnak vagy be kell vonnia a 3:176. § rendelkezései szerint, vagy fel kell osztania azt a társaság tagjai között, a 3:173. §-ában foglaltak alkalmazásával. A felosztás ezen speciális esete kapcsán a Ptk. főszabályként rögzíti, hogy a felosztást a társaságnak törzsbetét-arányosan kell elvégeznie. Ettől a szabálytól a társasági szerződésben el lehet térni, azaz a társaságon belüli egyensúly tartását biztosítani kívánó törvényi rendelkezést csak akkor kell alkalmazni, ha azon a tagok nem kívánnak változtatni. Az üzletrész felosztásáról kötelező taggyűlési határozatot hozni, ebben a kérdésben a Ptk. tiltja az eltérést. A megszűnt külföldi tag üzletrészére vonatkozó eljárást a Ctv. 124/A. § rendezi. Ennek értelmében, ha az üzletrész olyan jogutód nélkül megszűnt tag tulajdonát képezte, amelynek székhelye a megszűnéskor nem Magyarországon volt és a megszüntetésre irányuló eljárást nem Magyarországon folytatták le, vagyonrendezési eljárás lefolytatására nem kerülhet sor. Az érintett társaság a megszűnt tag üzletrészére vonatkozó adatokról a Céglözlönyben közleményt köteles közzétenni azzal, hogy akinek az üzletrészre vonatkozóan igénye van, azt három hónapon belül jelentse be. Ha ilyen bejelentésre nem kerül sor, a megszűnt tag üzletrészét haladéktalanul be kell vonni. A három hónapon túl bejelentett igények jogosultja csak a bevont üzletrész értékét igényelheti a társaságtól, azt is csak a közlemény közzétételétől számított egyéves jogvesztő határidőn belül. Ezt követően a bevont üzletrésszel kapcsolatos igényt a társasággal szemben senki nem érvényesíthet.

8. Üzletrész a házastársi vagyonban

Ha a tag a társaságot a házasság alatt alapította olyan vagyoni hozzájárulással, melyet a házastársi közös vagyonból vont el, vagy később a házastársi közös vagyonból szerezte az üzletrészt, az *családjogilag közös tulajdonnak fog minősülni*, annak ellenére, hogy a házastárs társasági jogi szempontból nem minősül tagnak. A házastársi közös vagyon megosztásakor előfordulhat, hogy a tag nem tudja házastársának az üzletrész

értékét, vagy annak rá jutó részét kifizetni. A Ptk. ilyen esetre lehetővé teszi, hogy a bíróság a házassági vagyoni perben a nem tag házastárs kérelmére, társasági jogilag is neki juttassa a családjogilag őt illető üzletrészt, vagy üzletrészhányadot. Eben az esetben is irányadók a Ptk. társasági jogi rendelkezései és a társasági szerződés üzletrész-átruházásra vonatkozó rendelkezései. Amennyiben a társasági szerződés a pénzszolgáltatás ellenében történő átruházás kivételével, az üzletrész átruházást kizárja, ez kiterjed a családjogi jogcímen történő juttatásra is. Figyelemmel kell lenni arra is, ha az üzletrésszerzést a társaság a beleegyezéséhez köti, társasági beleegyezés hiányában a nem tag házastárs nem szerezhet üzletrészt.

Értelemszerűen, a családjogi jogcímen történő juttatás estében a pénzszolgáltatás ellenében történő átruházásánál érvényesülő, az üzletrész másokat megelőző megszerzésére irányuló jog (elővásárlási jog) nem alkalmazható, illetve nem érvényesül a törzsbetét teljes mértékben történő szolgáltatására vonatkozó feltétel.

A házastársi közös vagyon üzletrészt érintő megosztására nem csak bírósági eljárásban kerülhet sor, abban a felek is megegyezhetnek, ilyenkor a fenti szabályokat ugyanúgy alkalmazni kell.

Az EBH2009. 2051. szám alatt közzétett esetben a bíróság az üzletrészek természetbeni megosztását rendelte el. Tekintettel arra, hogy a volt házaspár üzletrészei különböző névértékűek, ezt az egyes üzletrészek felosztásával és két-két önálló üzletrész kialakításával, valamint az újonnan kialakított üzletrészeknek a volt házaspár külön-külön tulajdonba adásával fogantatosította.

A perbeli esetben a vagyonszétválás tartozó két kft.-üzletrész természetbeni megosztásának jogi akadálya nem volt, mert az üzletrészek felosztásának lehetőségét a társasági szerződés nem zárta ki, a természetbeni megosztás alkalmazása számottevő értékcsökkenést nem eredményezhetett, és annak eredményeként egyik házastárs sem juthatott méltánytalan vagyoni előnyhöz.

9. Az üzletrész felosztása

Az üzletrész felosztásával az egy üzletrészből, *több üzletrész jön létre*, amivel a tagok száma is növekedni fog. Az üzletrész felosztásával az üzletrész által megtestesített tagsági jogok is felosztásra (ez nem az egyes jogok megosztását, hanem a jogok feldarabolását jelenti) kerülnek. Az üzletrész felosztásánál figyelemmel kell lenni az üzletrész mögött meghúzódó törzsbetételre, így a Ptk. azon rendelkezésére, hogy a törzsbetét összege nem lehet kevesebb százezer forintnál.

Az üzletrész felosztása olyan esetekben indokolt, mikor több személy tulajdonába kerül az üzletrész és valamilyen okból kifolyólag szeretnék, ha nem egy tagként közösen, hanem önállóan, külön, külön gyakorolhatnák a tagsági jogukat. Ilyen helyzet lehet, ha volt házastársak a házastársi közös vagyon megosztása eredményeként lesznek az üzletrész közös tulajdonosai, vagy öröklés is hozhat ilyen eredményt, és

az egyes tulajdonostársak közötti viszony akadályozza a közös akarat-kifejezést. A törvény nem általában engedi az üzletrész felosztását, hanem csak az általa meghatározott jogcímek fennállása esetén, mely kör nem bővíthető a társasági szerződés által.

Az üzletrész felosztásának jogcímei az alábbiak:

- a) átruházás;
- b) a jogi személy tag szétválása folytán az üzletrésze tekintetében bekövetkezett jogutódlás;
- c) öröklés;
- d) a házastársi közös vagyon megosztása;
- e) új jogosult hiányában a tag jogutód nélküli megszűnése.

Az üzletrész felosztásához a taggyűlés hozzájárulása is szükséges, hiszen ez megváltoztatja a társaság tagjainak számát és befolyásolja a társasági közös akaratképzést, mert az addig egységes közös szavazat helyett (a tulajdonostársak a közös képviselő útján egyféle módon szavazhattak), több, akár ellentétes szavazat is születhet, a tulajdonostársak önálló taggá válásával. Nem a társaságon belüli szavazati arányok változnak, hiszen az adott üzletrészhez tartozó szavazati mérték nem változik, csak „darabolódik”, hanem a szavazás kimenetele változhat. A társasági szerződés ki is zárhatja az üzletrész felosztást.

Gyakorlatban felmerülő kérdés, hogy mikor lehet az üzletrész felosztáshoz való hozzájárulásról szóló határozatot meghozni. A legtöbb jogcím esetében (b), c), d), e) esetek ez csak utólag, a jogcím felmerülését követően lehetséges, hiszen az üzletrész felosztás feltétele a törvény által meghatározott jogcím fennállása. Lásd még ÍH2014. 157. Az átruházásnál a helyzet már nem ennyire egyértelmű. Előfordulhat, hogy a vevő önálló üzletrészt szeretne szerezni és nem bízik a taggyűlés utólagos hozzájárulásában. Egyszemélyes kft. esetében maga a bírói gyakorlat mondja ki, hogy a tagnak először döntenie kell üzletrésze felosztásáról és csak ezt követően ruházhatja át az önálló üzletrészt, megakadályozva ezzel, hogy egyszemélyes társaság egyedüli üzletrészének több tulajdonosa legyen (részletesebben az egyszemélyes kft-re vonatkozó részben).

A BH2004. 200. szám alatt közzétett jogesetben a Kúria kimondta, hogy jogszabálysértő az üzletrész-átruházáson alapuló bejegyző végzés, ha az üzletrész felosztásához a taggyűlés nem járult hozzá.

A BH2001. 435. szám alatt közzétett esetben a bíróság álláspontja szerint, az egyszemélyes társaság üzletrészének részbeni átruházása érdekében alapítói döntéssel az üzletrészt *fel kell osztani*. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság üzletrészének hányadára vételi jogot kíván engedni. Az üzletrész felosztási kötelezettség kimondása mögött az az egyöntetű bírói gyakorlat húzódik meg, hogy az egyszemélyes kft. üzletrésze nem lehet közös tulajdonban.

10. A saját üzletrész megszerzése

A Ptk. kivételes esetben megengedi *saját üzletrész átruházás útján történő megszerzését*, tekintettel arra, hogy a társaság működése során előállhatnak olyan események (pl. tagsági jogviszony megszűnése, üzleti érdekek), amelyek során a legcélravezetőbb megoldás az, ha a társaság ideiglenesen, sajátjaként megszerzi az üzletrészt. A saját üzletrészszerzés egy különleges helyzetet eredményez, a társaság ezzel „önmaga tulajdonosává válik”. A saját üzletrészszerzést a tagok, valamint a törzstőke védelme érdekében a Ptk. az alábbi feltételekhez köti:

A saját üzletrész megszerzéséről a taggyűlés jogosult dönteni.

- a) A saját üzletrészek alapjául szolgáló törzsbetétek összege nem haladhatja meg a törzstőke ötven százalékát.
- b) A saját üzletrész csak a törzstőkén felüli vagyona terhére szerezhető meg. A társaság saját üzletrészét nem szerezheti meg ellenérték fejében, ha osztalék fizetéséről sem határozhatna. A saját üzletrészért nyújtandó ellenérték fedezetének megállapításával összefüggésben a beszámolóban és a közbenső mérlegben foglaltakat a mérleg fordulónapját követő hat hónapon belül lehet figyelembe venni.
- c) Saját üzletrészként csak azok az üzletrészek szerezhetők meg, amelyekre a törzsbetéteket teljes mértékben szolgáltatották. Ez hitelezővédelmi szabály, ellenkező esetben sérülne a törzstőke valódiságának elve, mert a társaságnak kellene a hiányzó törzsbetétet szolgáltatni (apport esetén, a társaság azt nagy valószínűséggel nem tudná a tag helyett teljesíteni), úgy, hogy egyébként a társaság nem jut hozzá ahhoz a tőkéhez, amit a tagok vállaltak vagyoni hozzájárulásként alapításkor, vagy törzstőke-emeléskor.
- d) A törvény a tagok védelme érdekében kizárja a saját üzletrészhez kapcsolódó tagsági jogok gyakorlását. Így például a társaság tehát nem szavazhat saját ügyében, ezzel megakadályozza a törvény, hogy a kft. képviselői a saját üzletrészhez kapcsolódó jogokat a tagokkal szemben gyakorolják. A saját üzletrészt a határozatképesség megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni. A társaságot a saját üzletrész után osztalék nem illeti meg. A saját üzletrészre eső osztalékot az osztaléokra jogosult tagok között törzsbetétek arányában kell felosztani.
- e) A társaság által megszerzett saját üzletrész nem maradhat véglegesen a kft. tulajdonában, annak megszüntetéséről a szerzést követő 1 éven belül intézkedni kell. A saját üzletrész megszüntetésének három lehetséges módja van:
 - ea) a társaság átruházza azt,
 - eb) a tagoknak ingyenesen átadja, ekkor a tagok törzsbetétek arányában szereznek részesedést a saját üzletrészből.
 - ec) amennyiben egy éven belül az első két megoldás alkalmazása elmaradt, a saját üzletrész bevonására kerül sor.

11. Az üzletrész bevonása

Az üzletrész bevonásáról a legfőbb szerv dönthet. A bevonás következtében az üzletrész megszűnik, azaz az abba foglalt tagsági jogok és kötelezettségek összessége, és az üzletrész jogosultjának tagsági viszonya is megszűnik. Az üzletrész bevonása esetén az üzletrész alapjául szolgáló törzsbetét összegével a törzstőkét le kell szállítani.

Az üzletrész bevonásának törvény által nevesített esetei az alábbiak:

- a) Jogi személy tag jogutód nélküli megszűnése úgy, hogy üzletrészének nincs új jogosultja, itt vagylagos lehetőségként merül fel a bevonás [3:171. §].
- b) Ellenérték fejében szerzett saját üzletrészt a vásárlástól számított 1 éven belül nem sikerül elidegeníteni, illetve a tagoknak térítés nélkül átadni, itt vagylagos lehetőségként merül fel a bevonás [3:175. § (3)].
- c) A tagkizárás vagy tagsági viszony ipso iure megszűnése miatti üzletrész árverés sikertelensége esetén,
 - ca) lehetőség van az üzletrész bevonására bármelyik, a tagsági jogviszony megszűnését követő 6 hónapon belüli sikertelen árverést követően [3:181. § (3)],
 - cb) kötelező bevonni az üzletrészt a tagsági jogviszony megszűnését követően 6 hónap elteltéig, hogy egyik árverés sem vezetett sikerre [3:181. § (4)].

12. Az üzletrész értékesítése

Az üzletrész társaság általi értékesítése kivételes eset, akkor kerül rá sor, ha a társaság tagjának tagsági viszonya valamely szankció eredményeként szűnik meg:

- a) a tagot a bíróság kizárja a társaságból, vagy
- b) a tag tagsági viszonya a vagyoni hozzájárulás vagy a pótbefizetés teljesítésének elmulasztása miatt törvénytől fogva (ipso iure) megszűnik.

Ezekben az esetekben a „tulajdonos nélkül” maradt üzletrészt értékesíteni kell. Az üzletrész értékesítése elsődlegesen az érintett taggal való megállapodás alapján történik, ennek a tagsági jogviszony megszűnésétől számított 15 napon belül meg kell történnie.

A megállapodásnak az alábbiakra kell kiterjednie:

- a) az értékesítés feltételeire,
- b) az értékesítés módjára (pályáztatás, hirdetés, meghatározott személyi körben történő értékesítés, stb.),
- c) az értékesítés határidejére, ami nem lehet hosszabb három hónapnál,
- d) a minimális eladási árra, amelynek el kell érnie a volt tag által nem teljesített vagyoni hozzájárulás vagy pótbefizetés összegét.

Ha a társaság és a volt tag nem tudnak megegyezni az értékesítést illetően, kerülhet sor a társaság által bonyolított nyilvános árverésre. A törvény tehát a felek megállapodását tekinti elsődlegesnek. Ha a határidőn belül nem jön létre megállapodás, vagy a megállapodás szerinti határidőben nem történik meg az értékesítés, az üzletrészt a társaság a megállapodásra vagy az értékesítésre nyitva álló határidő lejártát követő negyvenöt napon belül nyilvános árverésen köteles értékesíteni.

I. A kft.-ből kizárt tag a társaság ellen indított perben kérheti annak megállapítását, hogy az üzletrészének árverése eredménytelen volt. Eredménytelennek tekintendő az árverés, ha arra a törvényi határidőn belül nem kerül sor, ez esetben a kizárt tag a társaság saját tőkéjéből ráeső részesedésre tarthat igényt, függetlenül attól, hogy a határidő után megtartott árverésen az üzletrészt milyen vételáron értékesítették. (BDT2014. 3238.) A kizárt tag üzletrészének értékesítését célzó árverés nemcsak akkor eredménytelen, ha azon nem tettek ajánlatot az üzletrész megvásárlására, vagy a megtett ajánlat nem érte el a törvényben megszabott legalacsonyabb árat, hanem akkor is eredménytelennek kell tekinteni, ha a törvényi objektív határidőn belül nem is kerül sor annak megtartására. Ezt követően a társaság legfőbb szervének kell döntenie a kizárt tag üzletrésze sorsáról. (BDT2013. 2861.)

A társaság jogosult az értékesítés lebonyolítása érdekében az értékesítéshez szükséges intézkedések és nyilatkozatok megtételére, a társaság nevében az ügyvezető jár el.

A társaság az árverés napját legalább nyolc nappal megelőzően köteles az árverésről hirdetményt közzétenni, aminek tartalmaznia kell az alábbiakat:

- a) a társaság nevét és székhelyét;
- b) az árverés helyét és idejét;
- c) az értékesítendő üzletrész lényeges adatait;
- d) a kikiáltási árat; és
- e) a vételár megfizetésének határidejét és módját.

A kikiáltási ár nem lehet alacsonyabb, mint a társaság volt taggal szembeni követelése, azaz a meg nem fizetett törzsbetét, vagy pótbefizetés összege.

Az árverést közjegyző jelenlétében kell lebonyolítani, arról jegyzőkönyvet kell felvenni, a jegyzőkönyvet a közjegyző közokiratba foglalja.

Az árverésen a volt tagon kívül bárki tehet ajánlatot, akár a többi tag, vagy a társaság. Az ajánlat szerinti vételárnak a kikiáltási árat el kell érnie. Tekintettel a korlátolt felelősségű társaság személyes jellegének megőrzéséhez fűződő érdekre, elsődlegesen a társaság tagjait, másodsorban pedig a társaságot elővásárlási jog illeti meg az üzletrészre az árverésen „leütött” vételáron és fizetési feltételekkel. A legmagasabb ajánlatot tevő személy csak akkor szerezheti meg az üzletrészt, ha az elővásárlásra jogosultak nem élnek a lehetőséggel. Emiatt ajánlati kötöttsége áll fenn, ami addig tart, amíg az elővásárlásra jogosultaktól az elfogadást rendes körülmények között várhatta (tag 15 nap, társaság 30 nap).

Az árverési vevő a vételárat a társaságnak fizeti meg és a volt taggal a társaság számol el.

A vételárból a társaság igényt tarthat

- a) a volt tag által nem teljesített vagyoni hozzájárulás vagy pótbefizetés összegére,
- b) az árverés költségeire.

A vételár ezt meghaladó része a volt tagot illeti meg.

Ha a befolyt vételár a másodsorban érvényesíthető értékesítési költségekre nem nyújt fedezetet, a volt tag köteles azt a társaság részére megtéríteni.

Ha az árverésen senki nem tett legalább a kikiáltási árnak megfelelő ajánlatot, az árverést meghíúsultnak kell tekinteni. Az árverést többször meg lehet ismételni, a tagsági viszony megszűnését követő max. 6 hónapon belül. Bármelyik sikertelen árverést követő harminc napon belül a társaság az üzletrészt bevonhatja.

Hat hónapnyi sikertelen árverést követően, a társaság köteles bevonnai az üzletrészt. Az üzletrész bevonása esetén, az üzletrész alapjául szolgáló törzsbetét összegével a törzstőkét le kell szállítani. Amennyiben a társaság saját tőkéje meghaladja a törzstőkét, a volt tagra nem csak az üzletrész alapjául szolgáló törzsbetét jut, hanem a törzstőkét meghaladó vagyomból rá eső rész is, azaz a társaság saját tőkéjéből ráeső rész nagyobb, mint a törzsbetét összege. A saját tőkéből ráeső részből le kell vonni

- a) a volt tag által nem teljesített vagyoni hozzájárulás vagy pótbefizetés összegét,
- b) az árverés költségeit.

A fennmaradó rész a tagot illeti.

13. A mellékszolgáltatás

A Ptk. alapvetően eltérést engedő szabályozási módszere mellett a társasági szerződésben a tagok, a törzsbetét szolgáltatásán kívül, akár egyéb vagyoni jellegű szolgáltatások nyújtásának kötelezettségét is vállalhatják. A törvény ezeket a főkötelezettség mellett vállalt kötelezettségeket, nevezi mellékszolgáltatásnak.

A mellékszolgáltatás irányulhat valamely dolog használatának társaság számára történő átengedésére (irodahelyiség, gép, egyéb berendezés, stb.), mely ilyenkor társasági szerződésen alapuló kötelezettségvállalás és nem bérleti, haszonbérleti, stb. szerződés. A társasági szerződésben szabályozni kell a mellékszolgáltatás mibenlétét, teljesítésének feltételeit, és, ha díjazás ellenében történik, akkor annak összegét, esedékességét, a megfizetés módját.

A társasági jog mellékszolgáltatásnak minősíti, ha az alapító társasági tag a törzsbetét szolgáltatásán kívül ingókat, tárgyi eszközöket bocsát a korlátolt felelősségű társaság rendelkezésére. A mellékszolgáltatás teljesítésének feltételeit azonban a társasági szer-

ződésben kell szabályozni, ha pedig ez nem történik meg, a vagyoni értékű szolgáltatás teljesítését nem társasági jogi, hanem csak kötelmi jogi kötelezettségvállalásnak lehet tekinteni. (BDT2014. 3138.)

A társaság tagja alapesetben nem vesz részt a társaság által folytatott tevékenységben, ez azonban nincsen kizárva. A tag társaság tevékenységében történő részvétele a személyes közreműködésen keresztül realizálódik. A tag által a társaság számára végzett személyes közreműködés alapulhat munkaszerződésen, megbízási szerződésen, de akár társasági szerződésen is, ez utóbbi a mellékszolgáltatás keretei között kifejtett tevékenység. A Ptk. alapján, a személyes közreműködés tartalmáról, díjazásáról, illetve a személyes közreműködési kötelezettség elmulasztása miatt alkalmazható társasági jogi következményekről a társasági szerződésben kell rendelkezni. A tag díjazásra csak akkor tarthat igényt, ha ezt, és feltételeit a társasági szerződésben szabályozták. Egyébként, a mellékszolgáltatásként végzett személyes közreműködés történhet ingyenesen is. Előfordul, hogy ellenértékként a tag nem pénzt kap, hanem többletjogokat, a törzsbetétéhez igazodó mértékénél nagyobb szavazati jogot, vagy nagyobb részt a nyereségből. A tagi személyes közreműködés elmulasztásának jogkövetkezményeit azért kell külön szabályozni, mert a társasági jogi rendelkezések nem tartalmazzák erre az esetre is alkalmazható szankciót és társasági jogi kötelelem révén, nem alkalmazhatók a munkajogi, vagy megbízási szabályok sem. A társasági szerződésben kikötött és leggyakrabban alkalmazott szankció a kötbér.

A munkaviszony és mellékszolgáltatásként végzett személyes közreműködés elhatárolása közjogi oldalról is figyelmet érdemel.

Az EBH2012. M.13. szám alatt közzétett jogesetben a bíróság kiemelte, hogy fennálló munkaviszony alatt azonos feltételekkel végzett tevékenység eltérő jogviszonyban való minősítésére nem vezethet az sem, ha az érintett munkavállalók a munkáltató kft.-ben egyben tulajdonosok is. A kft. tagjai által meghatározott napokon végzett személyes munkavégzés nem minősül tagi mellékszolgáltatásnak, ha ugyanazon tevékenységet a hét más napjain munkaviszonyban látják el.

A tag által mellékszolgáltatásként végzett személyes közreműködésre gyakorta szolgáltat okot a Ptk. 3:97. § (2) bekezdése, mely szerint jogszabály által képesítéshez kötött tevékenységet (pl. orvosi, mérnöki, építésztervezői, műszaki ellenőri, szakértői, stb.) a gazdasági társaság akkor végezhet, ha e tevékenységben személyes közreműködést vállaló tagja, vagy munkavállalója részt vesz és a képesítési követelményeknek megfelel. A képesítéssel rendelkező tagok által éppen e tevékenység üzletszerű folytatása céljából létrehozott gazdasági társaságban e tagok – más törvényes megoldás hiányában – „kénytelenek” a személyes közreműködésre.

A mellékszolgáltatás sajátos jellege, akár személyhez kötöttsége okán mondja ki a törvény, hogy az üzletrész átruházása a mellékszolgáltatási kötelezettséget megszünteti.

Kivételesen – ha az üzletrész megszerzője átvállalja a mellékszolgáltatási kötelezettséget – az üzletrész átruházásával együtt átszáll az új jogosultra a mellékszolgáltatási kötelezettség is. A mellékszolgáltatással terhelt üzletrész átruházása lényegesen érintheti a társaság működését, ezért célszerű annak átruházását a társaság hozzájárulásához kötni, még akkor is, ha az átruházás társaságon belül történik.

14. A pótbefizetés

Fő szabály szerint, a kft. tagja a törzsbetét szolgáltatására köteles. A társasági szerződésben egyéb vagyoni értékű szolgáltatást is vállalhat, melynek egyik, törvény által nevesített fajtája a pótbefizetés. *A pótbefizetés kötelezettségét a társasági szerződés írhatja elő, meghatározva annak feltételeit is, mely keretek között a taggyűlés jogosult annak elrendeléséről dönteni.*

A legfőbb szerv veszteség fedezeteként, annak a társasági szerződés által meghatározott keretek közötti mértékéhez igazodva rendelheti el a pótbefizetést. A tagokat védő garanciális szabály, hogy társasági szerződésben kell meghatározni azt a legmagasabb összeget, amelynek befizetésére a tag kötelezhető, ez nem csak összegszerűen, hanem akár a törzsbetétek százalékában is meghatározható, továbbá a pótbefizetés elrendelhetőségének gyakoriságát, amit éves szinten szoktak meghatározni.

A pótbefizetés teljesítésének módját, ütemezését és teljesítésének határidejét a pótbefizetés elrendeléséről szóló taggyűlési határozatban kell meghatározni. A pótbefizetési kötelezettséget a törzsbetétek arányában kell meghatározni és teljesíteni, ettől a fő szabálytól a társasági szerződés eltérhet.

A pótbefizetés a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásokkal szemben érvényesülő követelményeknek megfelelő nem pénzbeli szolgáltatás útján is teljesíthető. A pótbefizetés tehát a veszteség rendezésére alkalmas vagyontárggyal is teljesíthető, ennek azonban nyilvánvalóan előfeltétele, hogy a társaság és a szolgáltatásra köteles tag között konszenzus legyen ebben a kérdésben. A pótbefizetést elrendelő határozatban rögzíthetik a tagok és a társaság, hogy melyik tag milyen nem pénzbeli szolgáltatásra köteles.

A pótbefizetés elkülönül a törzsbetétől, ezért annak összege, vagy az akként átadott nem pénzbeli szolgáltatás *a tag törzsbetétjét nem növeli*. A pótbefizetés a törzsbetétek teljesítése előtt is elrendelhető.

A pótbefizetés nem, vagy késedelmes teljesítése súlyos konzekvenciákkal járhat a társaságra nézve, ezért a Ptk. a tag vagyoni hozzájárulásának nemteljesítésére vonatkozó szankciókat rendeli alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a tagsági viszony megszűnésének lehetősége a pótbefizetés elmulasztása miatt is fennállhat. A tag üzletrésze értékesítésre kerül, és a vételárból le kell vonni a nem teljesített pótbefizetés összegét, illetve az értékesítés költségeit, ami a társaságot illeti. A pótbefizetés összegének és az értékesítéssel felmerült költségek levonása után fennmaradó vételárhányadot ki kell adni a volt tag részére.

A társaság elszámolási kötelezettséggel tartozik a pótbefizetésekért. Azokat elsődlegesen a veszteségek fedezésére kell fordítani. Az ezután fennmaradó összeget – a törzsbetétek teljes befizetése után – a tagok részére vissza kell fizetni. Amelyik tag még nem fizette be teljes törzsbetétjét, az nem kaphatja vissza a fel nem használt pótbefizetést, mert azt a törzsbetét feltöltésére kell felhasználni.

A pótfizetés nem törzstökésíthető, de törzstökén felüli vagyonként sem maradhat a társaságnál.

A veszteség pótlásához nem szükséges pótbefizetéseket a visszafizetés időpontjában, a tagjegyzékben szereplő tagok részére vissza kell fizetni. A saját üzletrészre jutó pótbefizetést nem kell visszafizetni.

A társaság jogutód nélküli megszűnését követő vagyon felosztással kapcsolatban is kiter a Ptk. a pótbefizetésre, azzal, hogy a hitelezők kielégítését követően fennmaradó vagyomból először a pótbefizetéseket kell visszatéríteni.

15. A társaság által teljesített kifizetések

15.1. A tag javára történő kifizetések közös szabályai

A korlátolt felelősségű társaság esetén a tagok a társasági kötelezettségeikért nem tartoznak helyállási kötelezettséggel, ezért a társaság hitelezőjének követeléseire főszabályként kizárólag a társasági vagyon nyújt fedezetet. Erre tekintettel a társasági jogi szabályozás szigorú keretek közé szorítja, hogy a társasági vagyon milyen módon csökkenthető a tagok javára történő kifizetésekkel.

A társaság *saját tőkéjéből* (a társaság vagyona, melybe a törzstőke is beleértendő) a *tagok javára*, azok tagsági jogviszonyára figyelemmel *kifizetést a társaság fennállása során kizárólag az e törvényben meghatározott esetekben* és – a törzstőke leszállításának esetét kivéve – *az előző üzleti évi adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalékból teljesíthet*.

A szabályozásból látható, hogy *az a társaság fennállása alatt történő kifizetésekre vonatkozik* (nem tartozik ide az átalakulás során a társaságtól megváló tagoknak kiadandó vagyonrész, illetve a jogutód nélküli megszűnés esetén történő vagyonfelosztás), de ez alól kivételt képez a törzstőke leszállítás azon esete, mikor arra tőke kivonás miatt kerül sor.

A rendelkezés *a tagok javára, azok tagsági jogviszonyára figyelemmel* történő kifizetéseket érinti, mely körbe a vagyoni ellentételezés nélkül történő kifizetések tartoznak (nem ilyen a fel nem használt pótbefizetés visszafizetése). Rögzíteni kell, hogy itt kifejezetten a tagok javára történő kifizetésekről van szó, azaz harmadik személyek, pl. nem tag ügyvezető díjazása, nem tag munkavállalók, egyéb harmadik személyek javára történő kifizetésekre nem vonatkoztatható.

A társaság tagjai többféle jogcímen is kaphatnak a társaságtól juttatást, pl. osztalék, osztalékékelet, mellékszolgáltatásként teljesített személyes közreműködés díja,

egyéb mellékszolgáltatás díja, megbízási díj, munkabér. A többféle jogcím közül, az osztalék, osztalékkelőleg és a mellékszolgáltatásért járó díjazás sorolható elsősorban a tagsági jogviszonyra tekintettel történő kifizetések körébe. A törvény azonban egy későbbi passzussal [3:184. § (4)] tovább szigorít, mikor kimondja, hogy e rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell abban az esetben is, ha a tag nem a tagsági jogviszonyára tekintettel részesül kifizetésben.

A joggyakorlatot a tag számára járó munkabér kifizethetősége, vagy tilalomba ütközése izgatja. Elterjedt megoldás a munkavállalók motiválására, hogy a társaság tagjai a társaság dolgozóinak – akár minimális mértékben is – üzletrészt juttatnak. Bár e dolgozók ténylegesen nem vesznek részt a társaság irányításában, mégis érdekeltté válnak abban, hogy hosszú távon a társaság vagyonát gyarapítsák. A rendelkezés tehát olyan munkavállalókat is érinthet, akik nem tagként lettek munkavállalók, hanem éppen fordítva, munkavállalói minőségükben váltak, minimális mértékben, taggá. Mindemellett, a tagok is válhatnak elkötelezett munkavállalóivá a társaságnak, akiknek mindennapi jövedelemforrását a társaság által kifizetett munkabér jelenti, ez jellemzően a kisebb családi vállalkozásoknál figyelhető meg.

A Wolters Kluwer Kiadó által megjelentetett Kommentár, idevágó magyarázata során kitér arra, hogy a Ptk. csak a polgári jogviszonyokat szabályozza. Nem kíván szabályt felállítani más jogágak által szabályozott jogviszonyokra, nem kíván beavatkozni a munkaviszonyok, vagy más polgári jogterületen kívül eső viszonyok szabályozásába.

Kifizetést csak az előző üzleti év adózott eredményével kiegészített szabad eredménytartalékból szabad teljesíteni. A taggyűlés hatáskörébe tartozik az előző évi számviteli beszámoló elfogadása, melyből kiderül, hogy keletkezett-e a társaság tevékenysége során adózott eredmény, nyereség. Önmagában az előző évi adózott eredmény hiánya nem akadály a kifizetésnek, hiszen az előző években megtermelt, és ki nem fizetett nyereség, azaz tartalékolt eredmény, ha az nincs lekötve más célra, szintén szolgálhat forrásul e kifizetésekhez.

A törvény rögzíti viszont, hogy adózott eredményből (eredménytartalékból) sem teljesíthető kifizetés, ha a társaság helyesbített saját tőkéje nem éri el vagy a kifizetés következtében nem érné el a társaság törzstőkéjét, továbbá, ha a kifizetés veszélyeztetné a társaság fizetőképességét. Gyakorlatilag, ha a korábbi évek veszteségei folytán a törzstőke csökkent, még ha az a törvényi minimumot jóval meghaladó mértékű is, és az az adózott eredményből (eredménytartalékból) történő helyesbítése (feltöltése) után sem éri el az eredeti nagyságot, sem teljesíthető kifizetés. A társaság adózott eredményét (eredménytartalékát) elsősorban a törzstőke biztosítására kell felhasználni. Akkor sem teljesíthető kifizetés, ha bár a törzstőke megvan, de a társaságnak likviditási gondjai vannak és az adózott eredményből való kifizetés más kötelezettségek vonatkozásában fizetési nehézséget okozhatna.

A Ptk. hangsúlyozza, hogy a pénzbeli kifizetés mellett, a nem pénzbeli vagyoni értékű juttatás is kifizetésnek minősül, így egyrészt nem csak pénzben, hanem más formában is lehet a tagokat az adózott eredményből (eredménytartalékból) juttatásban részesíteni, másrészt a természetbeni juttatásokkal, vagy vagyontárgyak juttatásával nem kerülhetők meg a „kifizetés-tilalmi” szabályok.

Azokat a kifizetéseket, amelyeket mindezen tilalmak ellenére teljesítettek, a tagoknak vissza kell fizetnie a társaság részére, függetlenül attól, hogy jóhiszemű, vagy rosszhiszemű volt magatartásuk.

15.2. Az osztalék

Kógens szabály, hogy tagok a társaság fennállása alatt a teljesített törzsbetétet (vagyoni hozzájárulást) a társaságtól nem követelhetik vissza, viszont igényt tarthatnak a társaság beszámolója szerinti adózott eredmény felosztható részére. Az adózott eredmény, vagy a korábbi évekből tartalékolt eredmény a társaság saját tőkéjének része.

A tagot a társaságnak a tag javára történő kifizetések céljából felosztható és a taggyűlés által felosztani rendelt saját tőkéjéből a törzsbetétek arányában meghatározott összeg (osztalék) illeti meg.

Osztalék tehát akkor fizethető, ha van, vagy előző években volt adózott eredmény, és a kifizetés ellenére is megvan a törzstőke, illetve a kifizetés nem veszélyezteti a társaság fizetőképességét. Az osztalékfizetés feltétele, hogy arról a taggyűlés kifejezetten döntsön a beszámoló elfogadásakor, úgy hogy az adózott eredmény (eredménytartalék), vagy annak meghatározott része, osztalékként kifizethető a tagoknak. Osztalékot nem kötelező fizetni, a társaság dönthet arról is, hogy az a társaság saját tőkéjét gyarapítja. Osztalékfizetésről évente egyszer, a beszámoló elfogadásával egyidejűleg határozhat a taggyűlés.

A BH2007. 305. szám alatt közzétett jogesetben, a Kúria döntése szerint, ha a korlátolt felelősségű társaság taggyűlése az éves beszámoló elfogadása mellett az osztalék kifizetéséről nem hoz határozatot, a bíróság a felek ráutaló magatartása alapján nem állapíthatja meg, hogy a mérleg elfogadásával az osztalék kifizetéséről is döntés született. A jogesetben a taggyűlési jegyzőkönyv kizárólag azt tartalmazza, hogy a jelenlévők a 2003. évi gazdálkodásról készített egyszerűsített éves beszámolót és eredménykimutatást elfogadták, négy igen, és egy nem szavazattal. A taggyűlési jegyzőkönyvhöz tartozó meghívó sem tartalmazta napirendi pontként az adózott eredmény felhasználásáról, illetve az osztalék kifizetéséről szóló döntést.

Osztalékra csak már teljesített törzsbetétjük arányában szereznek jogosultságot a tagok, tehát mindaddig, amíg a törzsbetétet teljes egészében nem teljesítik csak az osztalék arányos részére jogosultak.

Osztalékra az a tag jogosult, aki az osztalékfizetésről szóló döntés meghozatalának időpontjában a társasággal szemben a tagsági jogok gyakorlására jogosult. Üzletrész

átruházása esetén, az jogosult az osztalékra, aki a döntés meghozatalakor, és nem a kifizetéskor, a tagjegyzékbe be van jegyezve. A saját üzletrészre eső osztalékot a tagok kapják meg, törzsbetéteik arányában.

A társasági szerződés a törvény osztalékfizetési szabályaitól a tagok javára nem térhet el.

15.3. Az osztalékelőleg

A taggyűlés két, egymást követő beszámoló elfogadása közötti időszakban osztalékelőleg fizetéséről határozhat, ha

- a) közbenső mérleg alapján megállapítható, hogy a társaság rendelkezik osztalék fizetéséhez szükséges fedezettel;
- b) a kifizetés nem haladja meg az utolsó beszámoló szerinti üzleti év könyveinek lezárása óta kimutatott, az előző üzleti évi adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalék összegét; és
- c) a társaságnak a helyesbített saját tőkéje a kifizetés folytán nem csökken a törzstőke összege alá.

Az osztalékelőleg kifizetésének az a feltétele, hogy a két beszámoló közötti időpontban legyen a társaságnak olyan vagyona, melyből osztalékot lehet fizetni. Ennek megállapításához közbenső mérleg elkészítésére van szükség. A törvény az osztalékelőleg fedezetének nagyságát maximalizálja, ami nem haladhatja meg a szabad eredménytartalék összegét. Tehát nem lehet előre nagyobb összeget kifizetni, mint ami rendelkezésre áll, azzal, hogy a későbbiekben nagyobb nyereség várható. Az előleg jelleg abból fakad, hogy majd a kifizetést követő éves beszámoló elfogadásakor derül ki, hogy ténylegesen mennyi a társaság adózott eredménye, valójában mekkora összeg fizethető ki osztalékként. Ha az éves beszámolóból az állapítható meg, hogy osztalékfizetésre nincs lehetőség, vagy nem olyan mértékben, mint az osztalékelőleg összege, a „túlfizetett” részt a tagok kötelesek visszafizetni.

Osztalékelőleg fizetésére az ügyvezető tesz javaslatot. Míg az osztalékfizetés az éves beszámoló alapján történik, melyről, ha működik felügyelőbizottság, jelentést készít, addig osztalékelőlegnél ez nem áll fenn, emiatt mondja ki a törvény, hogy az ügyvezető javaslatához a felügyelőbizottság jóváhagyása is szükséges.

A társasági szerződés az osztalékelőleg fizetésére vonatkozó törvényi szabályoktól a tagokra nézve kedvezőbb szabályokat nem állapíthat meg.

16. A társaság szervezete

A korlátolt felelősségű társaságnál szükségszerűen működik a taggyűlés, mint a társaság legfőbb szerve, és az ügyvezetés ellátására egy vagy több ügyvezetőt kell kijelölni a társasági szerződésben vagy megválasztani a taggyűlésen.

A társasági szerződés előírhatja felügyelő bizottság létrehozását illetőleg könyvvizsgáló megválasztását, akkor is, ha ez a törvény szerint nem kötelező. A működő korlátolt felelősségű társaságoknál tapasztalható, hogy a nagyobb értékű törzstőkével, illetőleg több taggal alapított társaságok a törvényi kötelezés hiányában is megválasztják a felügyelő bizottságot és a könyvvizsgálót, ezek működése a társaság és az ügyvezetők törvényes működésének ellenőrzését szolgálják.

16.1. A taggyűlés

A korlátolt felelősségű társaság legfőbb szerve a tagokból álló taggyűlés. A taggyűlésen gyakorolható szavazati jog mértéke a tag törzsbetétjéhez igazodik, a létesítő okirat ettől eltérően is rendelkezhet.

A taggyűlés hatáskörébe tartozó kérdéseket a Ptk. nem határozza meg felsorolásszerűen, néhány kérdést azonban kiemel:

- a) jogi személy közös szabályai között említi:
 - aa) döntés átalakulásról [3:41. § (1)],
 - ab) döntés jogutód nélküli megszűnéséről [3:48. § (1) c)],
- b) a gazdasági társaságok közös szabályai között említi:
 - ba) társaság alapvető üzleti és személyi kérdéseiben való döntés [3:109. § (2)],
 - bb) döntés a taggal, az ügyvezetővel, a felügyelőbizottsági taggal és a társasági könyvvizsgálóval szembeni kártérítési igény érvényesítéséről [3:109. § (3)],
 - bc) döntés a számviteli törvény szerinti beszámoló jóváhagyásáról és a nyereség felosztásáról [3:109. § (2)],
 - bd) társasági szerződés módosítása [3:102. § (1)],
 - be) a tagkizárással szembeni döntés [3:108. § (1)].
- c) a kft.-re irányadó szabályok között említi:
 - ca) döntés üzletrész pénzszolgáltatás ellenében történő átruházása esetén a társaságot illető, az üzletrész másokat megelőző megszerzésére irányuló jog gyakorlásáról, vagy 3. személy kijelöléséről,
 - cb) üzletrész társaság általi árvételezése esetén dönt az üzletrész másokat megelőző megszerzésére irányuló jog gyakorlásáról,
 - cc) üzletrész kívülálló személyre történő átruházásához való beleegyezés,
 - cd) üzletrész felosztásához való hozzájárulás,
 - ce) döntés a saját üzletrész megszerzéséről,
 - cf) döntés az üzletrész bevonásáról,
 - cg) döntés a pótbefizetés elrendeléséről,
 - ch) döntés osztalékról, osztalékelőleg fizetéséről,
 - ci) több ügyvezető esetén a másik ügyvezető intézkedése elleni tiltakozás elbírálása,
 - cj) olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet a társaság saját tagjával,

ügyvezetőjével, felügyelőbizottsági tagjával, választott társasági könyvvizsgálójával vagy azok közeli hozzátartozójával köt.

A taggyűlés ülését meghívó küldésével az ügyvezető hívja össze, a társaság székhelyére, vagy a létesítő okiratban megjelölt más helyszínre.

A meghívónak tartalmaznia kell:

- a kft. cégnevét és székhelyét;
- az ülés idejének és helyszínének megjelölését;
- az ülés napirendjét.

A napirendet a meghívóban olyan részletességgel kell feltüntetni, hogy a tagok a tárgyalni kívánt témakörökben álláspontjukat kialakíthassák. A meghívók elküldése és a taggyűlés napja között *legalább tizenöt napnak* kell eltelnie. A társasági szerződés ettől rövidebb időt is meghatározhat, de minimum három napot. Három napnál rövidebb időtartam meghatározása semmis.

A tagoknak joga van a napirendet kiegészíteni. Ehhez írásbeli javaslatukat a taggyűlés előtt legalább 3 nappal közölni kell az ügyvezetővel és tagokkal. A napirend kiegészítésére vonatkozó javaslatnak figyelemmel kell lenni a napirend részletezettségére vonatkozó előírásokra.

Az itt megjelölt szabályok betartása esetén a kérdést napirendre tűzöttnek kell tekinteni.

Ha a tag a taggyűlés napját megelőzően legalább három nappal ismerteti a többi taggal azokat a kérdéseket, amelyek megtárgyalását kéri napirendre tűzni, e kérdések a napirend részévé válnak. Ezt a többi, a taggyűlésen megjelent tagnak nem kell jóváhagynia. A kérdések megtárgyalásához valamennyi tag jelenléte és jóváhagyás nem szükséges. (BH2014. 85.)

A taggyűlés akkor *határozatképes*, ha azon a leadható szavazatok több mint felét képviselő szavazásra jogosult részt vesz. *A határozatképességet minden határozathozatalnál vizsgálni kell.*

Ha a taggyűlés *nem volt határozatképes*, ismételten lehetőség van taggyűlés összehívására, mellőzve az összehívásra vonatkozó szabályokat, melynek az alábbiak a feltételei:

- ugyanazok a napirendi pontok,
- az összehívás feltételeit (időpont, helyszín) az eredeti ülés meghívója tartalmazta,
- a megismételt taggyűlést az eredeti időpontot legalább három és legfeljebb tizenöt nappal követő időpontra hívják össze. A társasági szerződés három napnál rövidebb összehívási határidőt előíró rendelkezése semmis.

A megismételt taggyűlés az eredeti napirenden szereplő ügyekben a jelenlevők által képviselt szavazati jog mértékétől függetlenül határozatképes.

A megismételt taggyűlésre csak akkor kerülhet sor, ha az eredeti taggyűlés összehívása szabályszerűen történt. Nem szabályszerű a taggyűlés összehívása, ha a meghívó elküldése és a taggyűlés napja között a társasági törvényben, illetve a társasági szerződésben meghatározott határidő nem telt el. E körben nincs jelentősége annak, hogy a taggyűlést összehívó tagnak róható fel a fenti rendelkezések megsértése. (BH2014. 155.)

A taggyűlésről jegyzőkönyvet kell vezetni, erről az ügyvezető köteles gondoskodni. Ez nem jelenti azt, hogy a jegyzőkönyvet feltétlenül neki kell vezetnie, azzal mást is megbízhat.

A jegyzőkönyv tartalmazza a taggyűlés helyét és idejét, a jelenlevőket és az általuk képviselt szavazati jog mértékét, továbbá a taggyűlésen lezajlott fontosabb eseményeket, nyilatkozatokat és a határozatokat, valamint az azokra leadott szavazatok és ellenszavazatok számát, a szavazástól tartózkodókat vagy az abban részt nem vevőket.

A jegyzőkönyvet az ügyvezető és egy – a taggyűlésen jelen levő, hitelesítőnek megválasztott – tag írja alá.

I. A taggyűlésen meghozott határozatokhoz a társaság működését jelentősen meghatározó joghatások fűződnek. A taggyűlési jegyzőkönyv ezzel szemben a törvény által előírt tartalommal szerkesztett olyan okirat, amely a döntések meghozatalát tanúsítja, de a taggyűlési jegyzőkönyvre vonatkozó alaki és tartalmi szabályok megsértésének önmagában a meghozott határozatok érvényességére is kiható jogkövetkezménye nincs, ezért a taggyűlési jegyzőkönyv hiányossága a taggyűlési határozat hatályon kívül helyezésének ténybeli alapjaként nem szolgál. (BDT2010. 2372.)

A tag a legfőbb szerv ülésén nem csak személyesen, illetve képviselő útján vehet részt, *hanem tagsági jogait elektronikus hírközlő eszközök igénybevételeivel is gyakorolhatja*, ha a társasági szerződés így rendelkezik. A társasági szerződésnek az igénybe vehető elektronikus hírközlő eszközöket, valamint azok alkalmazásának feltételeit és módját meg kell határoznia, azzal, hogy a tagok azonosítása, és a tagok közötti kölcsönös és korlátozásmentes kommunikáció biztosított legyen. Taggyűlés tartható úgy is, hogy minden tag elektronikus hírközlő eszközt használ, ilyenkor a taggyűlésen elhangzottakat és a meghozott határozatokat nem jegyzőkönyvben, hanem úgy kell rögzíteni, hogy azok utóbb is ellenőrizhetők legyenek. Ha a taggyűlésen hozott határozatot be kell nyújtani a nyilvántartó bírósághoz, jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az ügyvezető aláírásával hitelesít.

Az ügyvezető köteles a taggyűlés által hozott határozatokat a *határozatok könyvében* nyilvántartani. A határozatokat meghozataluk után késedelem nélkül be kell vezetni a határozatok könyvébe.

A taggyűlés évente legalább egyszer össze kell hívni, vagy annak ülés tartása nélküli döntéshozatalát kezdeményezni a számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadásához.

A Ptk. kötelezően és késedelem nélkül írja elő a taggyűlés ügyvezető általi összehívását

vagy annak ülés tartása nélküli döntéshozatalát *az alábbi esetekben:*

- a) a társaság saját tőkéje veszteség folytán a törzstőke felére csökkent;
- b) a társaság saját tőkéje a törzstőke törvényben meghatározott minimális összege alá (3 millió forint) csökkent;
- c) a társaságot fizetéképtelenség fenyegeti vagy fizetéseit megszüntette; vagy
- d) ha vagyona tartozásait nem fedezi.

Az ügyvezető köteles ezekben az esetekben kezdeményezni a taggyűlés döntéshozatalát, melyet ülésen, vagy ülés tartása nélkül is megtehet a taggyűlés.

A Ptk. rendelkezik arról, hogy miről kell a tagoknak ilyenkor döntenie, ez lehet:

- a) pótbefizetés előírása (ha a társasági szerződés nem tartalmazza ennek lehetőségét, akkor társasági szerződést kell és lehet ennek érdekében módosítani);
- b) a törzstőke mértékét elérő saját tőke más módon való biztosítása, vagy
- c) a törzstőke leszállítása,
- d) legvégső esetben dönthetnek a társaság átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról, vagy jogutód nélküli megszüntetéséről.

A taggyűlés ezzel kapcsolatos határozatait három hónapon belül végre kell hajtani.

Ha a taggyűlés összehívására amiatt került sor, mert a társaság saját tőkéje veszteség folytán a törzstőke felére csökkent, és ez az ok a taggyűlés döntéshozatalát követő 3 hónap elteltével is fennáll, a törzstőkét le kell szállítani.

16.2. A tagok iratbetekintési joga

A Ptk. a vezető tisztségviselő, így az ügyvezető feladatává és kötelezettségévé teszi a jogi személy általános szabályai között, a tagok által a társaságra vonatkozóan kért felvilágosítás megadását, továbbá a társaságra vonatkozó iratokba és nyilvántartásokba betekintés biztosítását. Ez az általános felvilágosítási kötelezettség írásbeli titoktartási nyilatkozat megtételéhez köthető, vagy a törvény által meghatározott esetben, megtagadható [3:23. §].

A kft. szabályok között a Ptk. minden tag számára korlátozás nélkül lehetővé teszi a taggyűlési jegyzőkönyv tartalmának, továbbá az elektronikus hírközlő eszköz alkalmazásával megtartott taggyűlésről készült felvételeknek a megismerését, valamint a határozatok könyvébe való betekintést. Ennek oka, hogy a tag egyrészt tagja a taggyűlésnek, másrészt alapvető joga a taggyűlés döntésében való részvétel, így a döntéshozattal kapcsolatos információk nem zárhatók el előle. A Ptk. e körben nem csak a szabad betekintést biztosítja, hanem az azokban foglaltakról másolat kérését is. Az írásos formában kiadott másolatot az ügyvezető aláírásával hitelesíti.

A tagnak az itt leírt iratbetekintési jogát a társasági szerződés nem korlátozhatja, és nem zárhatja ki.

16.3. A társaság ügyvezetése

A társaság ügyvezetését egy vagy több ügyvezető látja el. Ha a társaságnak több ügyvezetője van, az ügyvezetők *önállóan jogosultak az ügyvezetés körében eljárni*, azzal, hogy *bármelyikük a másik ügyvezető tervezett vagy már megtett intézkedése ellen tiltakozhat*. A tiltakozásról a taggyűlés dönt, melynek meghozataláig a tiltakozással érintett ügyvezetői intézkedés nem hajtható végre. Ilyen módon a tiltakozás intézménye megfelelő eszköz lehet az önálló ügyvezetési jogkörben eljáró ügyvezetők kezében arra, hogy a társaság egységes irányítása biztosított legyen.

A társasági szerződés valamennyi tagot feljogosíthatja az ügyvezetésre és képviseletre. Egyszerűbb szerkezetű korlátolt felelősségű társaságoknál elképzelhető az a helyzet, hogy a társaság nem kíván kifejezett ügyvezetőt vagy ügyvezetőket igénybe venni, hanem valamennyi tagját feljogosítja az ügyvezetői pozíció betöltésére, vagyis a társaságnál ügyvezető és egyben képviselő annak valamennyi tagja. Ügyvezetőnek ilyenkor is csak azokat a tagokat lehet tekinteni, akik megfelelnek a vezető tisztségviselőkre vonatkozó rendelkezéseknek.

I. Ha a társasági szerződés szerint a kft. képviseletére két ügyvezető együttesen jogosult, az ügyvezetők eltérő előadásai esetén a társaság legfőbb szervének feladata, hogy a társaság perbeli képviseletéről döntsön. Ilyenkor érdemi jognyilatkozatot a képviseletre jogosultak nem tehetnek, arra a taggyűlési határozattal megbízott személy jogosult. (BDT2016. 3462.)

Ha a társaságnak *nem maradt ügyvezetője, a taggyűlés összehívására* vagy a taggyűlés tartása nélküli döntéshozatal kezdeményezésére *bármelyik tag jogosult*. A taggyűlést az ügyvezetői tisztség megszűnésétől számított 30 napon belül össze kell hívni, hogy az új vezető tisztségviselőt választhasson. Ha erre *harminc napon belül nem került sor*, bármelyik tag vagy hitelező kérheti a taggyűlés összehívását a cégbíróságtól, aki intézkedik az összehívás iránt, vagy a kezdeményező tagot felhatalmazza a taggyűlés összehívására, illetve a taggyűlés tartása nélküli döntéshozatal lebonyolítására.

A Ptk. a társaság törvényes képviseletével a vezető tisztségviselőt ruházza fel. Fő szabály, hogy a vezető tisztségviselő képviseleti jogát *önállóan gyakorolja*. A társasági szerződés azonban előírhatja, hogy több ügyvezető csak *együtt eljárva* képviselheti a társaságot (*képviseleti jog korlátozása*).

A társasági szerződés az ügyvezetők képviseleti jogát *meg is oszthatja*, meghatározva azt, hogy melyik ügyvezető, melyik ügyben járhat el. A társasági szerződés által meghatározott ügyekben az ügyvezető önállóan jár el.

A képviseleti jogot a társasági szerződés úgy is érintheti, hogy *egyes esetekben a taggyűlés, vagy felügyelőbizottság előzetes hozzájárulásához köti az adott ügylet lebonyolítását*.

A 2009/101/EK Irányelv 10. cikk (2) bekezdésére tekintettel mondja ki azonban a Ptk., hogy az ügyvezető képviseleti jogának korlátozása, megosztása, és nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése 3. személyekkel szemben nem hatályos.

16.4. A tagjegyzék

Az ügyvezető nevesített feladatai közé tartozik a tagjegyzék vezetése. *A tagjegyzék a társaság mindenkor tagi összetételét tükröző okirat, ez hitelesen tartalmazza, hogy kik a társaság tagjai az adott időpontban.* Ebben fel kell tüntetni valamennyi, a tagok szempontjából lényeges adatokat, valamint az egyes üzletrészekhez fűződő jogi tulajdonságokat.

A tagjegyzékben fel kell tüntetni:

- valamennyi tag nevét, lakóhelyét vagy székhelyét és törzsbetétét;
- a közös tulajdonban lévő üzletrész esetén az egyes jogosultak és a közös képviselő nevét, lakóhelyét, illetve székhelyét, valamint a közös törzsbetét mértékét;
- a törzstőke mértékét;
- a társasági szerződésnek a pótbefizetésekre és mellékszolgáltatásokra, valamint az üzletrész átruházásának korlátozására vagy kizárására vonatkozó esetleges rendelkezéseit.

A tagjegyzék adataiban bekövetkező változásokat az ügyvezetőnek át kell vezetnie a tagjegyzéken és a módosított tagjegyzéket be kell nyújtania a cégbírósághoz is.

Az ügyvezető az üzletrész-átruházás kapcsán hozzá tett bejelentést a tagjegyzék vezetésével kapcsolatos feladatainak teljesítése során köteles intézni, nem jogosult az üzletrész-átruházás érvényességét vizsgálni. A tagjegyzéken történő átvezetés indokolatlan megtagadása miatt a társaság működése törvénysértő és a cégjegyzék adatai nem felelnek meg a valóságnak, mindez pedig törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását alapozza meg. (BDT2014. 3167.)

17. A törzstőke felemelése

A törzstőkét kétféleképpen lehet felemelni: újabb vagyoni hozzájárulások befizetésével vagy a társaság törzstőkén felüli vagyonának törzstőkévé alakításával. Mindkét esetben a társaság legfőbb szervének háromnegyedes többséggel meghozott határozatán alapul a tőkeemelés.

17.1. A törzstőke új törzsbetétek teljesítésével történő felemelése

A törzstőke új törzsbetétek teljesítésével történő felemelésének törvényi feltétele, a már meglévő törzsbetétek teljes mértékű szolgáltatása. A törzstőke emeléséről és annak módjáról, azaz a törzstőke újabb vagyoni hozzájárulás szolgáltatásával történő felemeléséről, a taggyűlés határoz.

Az újonnan létesített törzsbetétek fedezetét főszabályként az új törzsbetétek befizetése vagy az apportbetét szolgáltatása nyújtja.

A tőkeemelésről szóló határozatnak tartalmaznia kell:

- a törzstőkeemelés mértékét;
- annak meghatározását, hogy milyen összetételű (apport, illetve pénzbeli betét is, vagy csak pénzbeli betét, vagy csak apport) és értékű vagyoni hozzájárulásokkal kell teljesíteni a törzstőkeemelést;
- nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás esetén ennek tárgyát és értékét, továbbá azt, hogy ennek teljesítésére mely személy jogosult;
- azoknak a személyeknek a megjelölését, akik a pénzbeli hozzájárulások teljesítésére jogosultak abban az esetben, ha az elsőbbségi joggal rendelkezők nem vállalják a pénzbeli hozzájárulások teljes összegének szolgáltatását, továbbá a kijelölt személyeknek a törzstőkeemelésben való részvételi arányát; és
- a vagyoni hozzájárulások teljesítési idejét.

Az új törzsbetét teljesítésének késedelme, vagy nem teljesítése esetén a tag vagyoni hozzájárulásának nem teljesítésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Ha a valaki a vállalt új törzsbetét szolgáltatását az előírt időpontig nem teljesíti, az ügyvezető 30 napos határidővel és a jogkövetkezményekre való figyelmeztetés mellett, felszólítja a teljesítésre. A teljesítés ezt követő elmaradása a tagsági jogviszony ipso iure megszűnését vonja magával. Amennyiben az új törzsbetét szolgáltatása apporttal történik, annak értékéért a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás értékéért viselt felelősségre vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell, azaz a tag az apport törzstőkeemeléskor meghatározott értékéért öt évig felelősséggel tartozik.

Az új törzsbetétek megszerzésére a törvény szigorú sorrendet állít fel. A már bejegyzett tagoknak a törzstőkeemelés elhatározásától számított *tizenöt napon belül elsőbbségi joguk* van arra, hogy a tőkeemelésben részt vegyenek, azaz, hogy vállalják az új törzsbetétek teljesítését.

A már bejegyzett tagokat tehát nem elővásárlási jog, hanem elsőbbségi jog illeti, mert ezen jogukat a tagok az új törzsbetétek kibocsátása előtt gyakorolhatják, így nincs mit megvásárolniuk, hanem csak szerzési elsőbbségükkel élhetnek.

Ha valamelyik tag nem él a megadott határidőn belül elsőbbségi jogával, helyette további tizenöt napon belül a többi tag gyakorolhatja az elsőbbségi jogot.

Ha a tagok nem éltek elsőbbségi jogukkal, a taggyűlés által kijelölt személyek jogosultak a tőkeemelés során vagyoni hozzájárulás szolgáltatására.

Az elsőbbségi jog gyakorlására a tagok törzsbeteteik arányában jogosultak.

A tőkeemeléssel szemben meghatározott mértékű és összetételű vagyoni hozzájárulások szolgáltatására vonatkozóan a tagoknak, illetve a kijelölt harmadik személyeknek kötelezettségvállaló nyilatkozatot kell tenni. A kötelezettségvállalások megtörténtét követően, a társaság köteles *társasági szerződését a felemelt törzstőkének megfelelően módosítani*.

Ha ezzel a tagok elsőbbségi joga nem sérül, egy taggyűlésen is lehet dönteni a törzstőke felemeléséről és a társasági szerződés módosításáról. Ez lehetséges akkor, ha csak maguk a tagok vállalják az új törzsbetétek szolgáltatását, amit a törzstőkeemelésről szóló határozat meghozatalakor ki is nyilvánítanak, vagy egyből rögzítik, hogy nem kívánnak a tőkeemelésben részt venni és a harmadik személyek nyilatkozata rendelkezésre áll a törzsbetétek szolgáltatásáról.

A tőkeemelésben részt vevő harmadik személyek a törzstőkeemelésről szóló társasági szerződésmódosításkor még nem tagok, ezért nekik közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban kell nyilatkozniuk arról, hogy a társasági szerződés rendelkezéseit magukra nézve kötelezőnek ismerik el.

A nyilatkozattal és annak tagjegyzékben való átvezetésével az új törzsbetét megszerzője – külön elfogadás, illetőleg a társasági szerződés módosítása nélkül – a társaság tagjává válik.

17.2. A törzstőke felemelése törzstőkén felüli vagyomból

A törzstőke felemelésének másik formája az, ha a társaság törzstőkén felüli vagyonát vagy annak egy részét átalakítja törzstőkévé, mégpedig oly módon, hogy a tagok törzsbetete, külön befizetés nélkül, növekszik.

A törzstőkén felüli vagyon törzstőkévé alakításának előfeltétele, hogy a társaságnak legyen olyan vagyona, amit törzstőke-emelésre tud fordítani, azaz a társaság előző üzleti évre vonatkozó beszámolójának mérlege vagy a tárgyévi közbenső mérlege szerint a társaság rendelkezzen olyan törzstőkén felüli vagyonnal, amely törzstőkeemelésre fordítható. A törzstőke felemelésének fedezetét a társaság hat hónapnál nem régebbi fordulónappal készült beszámolója vagy közbenső mérlege alapján kell igazolni.

A törzstőkeemelésnél is figyelni kell arra, hogy nem lehet nagyobb mértékben megemlíni a törzstőkét, mint a törzstőkén felül rendelkezésre álló összeg, azaz a társaság saját tőkéjének összege.

A törzstőkén felüli vagyon átalakításával történő tőkeemelés a tagok közötti tulajdoni arányokat

nem változtatja meg, hiszen a tőkeemelés a tagoknál a korábbi törzsbeteteik arányában kell elszámolni.

18. A törzstőke leszállítása

18.1. A törzstőke leszállítás okai

Egy működő társaság életében nem csak prosperáló időszakaszok, hanem veszteséges periódusok is előfordulnak. Kisebb gazdasági veszteségeknél, vagy ha a tagok egyébként a társaságot vissza kívánják fejleszteni, maga a társaság tarthatja szükségesnek a törzstőke lecsökkentését. Az első esetben a *veszteség* értékével csökkentik a törzstőkét, míg a másodikban a *tőkekivonás* a törzsbetét meghatározott hányadának visszafizetésével meggyégbe.

Az is felmerülhet, hogy a társaság a *tőkeszerkezetet kívánja megváltoztatni*, a törzstőkét a törzstőkén felüli vagyon javára kívánja csökkenteni, saját tőke más eleminek (tartalék) növelése a céljából. Ilyen esetben a törzstőke terhére képzett tartalék nem haladhatja meg a társaság törzstőkéjének tíz százalékát. Az így képzett lekötött tartalék a társasági veszteségek csökkentésére vagy utóbb a társaság törzstőkéjének a felemelésére fordítható, tilos abból a tagok javára kifizetést (pl. osztalék) teljesíteni.

Törzstőke leszállítást eredményez például az üzletrész bevonása is [3:176. §].

Vannak olyan esetek is, amikor a törvény – valamilyen más helyzet megoldásaként – kötelezővé teszi a törzstőke leszállítását. Erre példa, ha veszteség folytán a saját tőke a törzstőke felére csökken, és e helyzet tartósnak bizonyul [3:189. § (1) a) és (3)].

18.2. Döntés a törzstőke leszállításáról

A törzstőke leszállításról a taggyűlés legalább háromnegyedes többséggel meghozott határozattal dönt. A törzstőke kötelező leszállítása esetén a határozatot a társaság taggyűlése az e törvényben meghatározott ok bekövetkeztéről való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül köteles meghozni.

Tekintettel arra, hogy a törzstőke leszállítása folytán a hitelezők kielégítési alapját képező vagyonban csökkenés áll be, a törvény szigorú tartalmi és formai követelményeket ír elő a hitelezők megfelelő tájékoztatásának és kielégítésének biztosítására.

A határozatnak tartalmaznia kell:

- a) a leszállított törzstőke nagyságát;
- b) a tagok törzsbeteteinek a törzstőke-leszállítás utáni mértékét; és
- c) a törzstőke-leszállítás indokát.

A törzstőke-leszállítás összege az egyes tagok törzsbeteteit törzsbeteteik arányában csökkenti.

A társaság csak kivételesen határozhat a törzstőke 3 millió forint alá történő leszállításáról, ha a törzstőke leszállításával egyidejűleg törzstőkeemelésről is határoz, és ezzel a törzstőke ismét legalább a 3 millió forintot eléri.

18.3. A leszállítást kimondó határozat közzététele

Az ügyvezetőnek a leszállítást kimondó határozatot a meghozatalt követő harminc napon belül a cégbíróságnak be kell jelenteni és intézkedni kell a törzstőke leszállításáról hozott döntésnek két alkalommal történő hirdteményi közzétételéről a Cégbizonylatban. A két közzététel között legalább harminc napnak kell eltelnie.

A hirdteményben ismertetni kell a törzstőke leszállítását kimondó határozat tartalmát, és fel kell hívni a hitelezők figyelmét arra, hogy biztosíték iránti igényt jelenthetnek be a hirdtemény utolsó közzétételétől számított 30 napon belül.

A társaság az ismert hitelezőknek a hirdtemény első közzétételével egyidejűleg közvetlenül is köteles a hirdteménnyel azonos tartalmú értesítést küldeni.

18.4. Biztosíték a hitelezők számára

A leszállításáról szóló hirdtemény első közzétételét megelőzően keletkezett követelés jogosultja megfelelő biztosítékot igényelhet a társaságtól, kivéve, ha

- a) már rendelkezik a törzstőke-leszállításhoz kapcsolódó kockázattal arányos biztosítékkal;
- b) a társaság törzstőke-leszállítás utáni pénzügyi, vagyoni helyzetére figyelemmel a biztosítékadás indokolatlan;
- c) ha a törzstőke leszállítás következtében a társaság saját tőkéje nem csökken, csak tőkeszerkezet átalakításra került sor, azaz a törzstőke csökkentése a törzstőkén felüli lekötött tartalék növelése céljából kerül sor. Feltéve, hogy a leszállítást kimondó határozatot megelőző öt évben a társaság nem hajtott végre tartalékképzési céllal törzstőke-leszállítást; vagy
- d) a törzstőke leszállítása kötelező.

BDT2016. 3432. A törzstőke kötelező leszállítása esetén is köteles a társaság a Cégbizonylatban kétszer hirdteményt közzétenni, viszont a hirdteménynek nem kell tartalmaznia a hitelezőknek szóló felhívást.

A társaság hitelezői a törzstőke leszállításáról szóló hirdtemény második közzétételétől számított *harmincnapos jogvesztő határidőn belül* jelenthetik be, ha a társaság törzstőkéjének leszállításával összefüggésben megfelelő biztosítékra tartanak igényt.

A társaság a kérelem előterjesztésére biztosított határidő lejártát követő *nyolc napon belül* köteles megfelelő biztosítékot nyújtani vagy a kérelem elutasításáról szóló, indokolással ellátott határozatot a hitelezőnek megküldeni. Az elutasító vagy nem megfelelő biztosíték nyújtásáról szóló határozat felülvizsgálatát az érintett hitelező a határozat kézhezvételétől számított *nyolcnapos jogvesztő határidőn belül a cégbíróságtól kérheti.*

A törzstőke leszállítása mindaddig nem jegyezhető be a nyilvántartásba, amíg az arra jogosult hitelező nem kap megfelelő biztosítékot, vagy a hitelező kérelmét elutasító bírósági határozat jogerőre nem emelkedett.

18.5. A törzstőke leszállításának meghíúsulása]

Meghíúsul a törzstőke leszállítása, ha a társaság az erre előírt határidőn belül nem nyújt megfelelő biztosítékot az erre jogosult hitelezőknek. A törzstőke leszállításának meghíúsulását a nyilvántartó bíróságnak be kell jelenteni.

Ha a törzstőke kötelező leszállítását (saját tőke veszteség folytán a törzstőke felére csökkent) nem lehet végrehajtani, és a meghíúsulástól számított harminc napon belül a társaság a kötelező tőkeleszállítás okát nem szünteti meg, a társaság *köteles határozni az átalakulásról, egyesülésről, szétválásról vagy jogutód nélküli megszűnésről.*

18.6. A társasági szerződés módosítása és a törzstőke leszállításának bejegyzése

A társaság akkor dönthet a törzstőke leszállítás társasági szerződésbe történő átvezetéséről annak módosításával, ha a hitelezők nem jelentettek be biztosítéki igényt, vagy a társaság a hitelezők megfelelő biztosíték nyújtása iránti igényének eleget tett. A társasági szerződést a törzstőke leszállításáról szóló határozattal akkor lehet módosítani, ha az arra jogosult hitelezők megfelelő biztosíték iránti igényét a társaság kielégíti.

A törzstőke leszállításának cégbírósági bejegyzésére akkor kerülhet sor, ha a társaság igazolja, hogy a hitelezők felhívása megtörtént, és az erre jogosult hitelezők megfelelő biztosítékot kaptak.

A törzstőke leszállítása a törzsbetétek mértékének arányos csökkenésével jár. Van a törzstőke leszállításnak olyan esete is (tőkekivonás) mikor a társasági tagok a leszállítási hányadnak megfelelő összeg visszafizetésére lesznek jogosultak. Tekintettel arra, hogy a törzstőke-leszállítás a bejegyzéssel válik hatályossá, a tagoknak járó összeg kifizetésére csak a leszállítás cégjegyzékbe történő bejegyzését követően kerülhet sor.

19. A társaság jogutód nélküli megszűnése

A törvény a korlátolt felelősségű társaságokra vonatkozóan nem határoz meg speciális megszűnési okokat. E társaságok az általános részben meghatározott okok miatt szűnhetnek meg.

A korlátolt felelősségű társaság jogutód nélküli megszűnése esetében *a hitelezők kielégítése után fennmaradó vagyomból elsősorban a társasági tagok részére a pótbefizetéseket kell visszatéríteni, feltéve, hogy a tagok teljesítettek pótbefizetést a társaság javára.* A fennmaradó részt a *törzsbetétek arányában kell felosztani* a társaság tagjai között. Ez a szabály eltérést engedő norma, tehát a társasági szerződés a megszűnő

társaság hitelezőinek kielégítése után fennmaradó vagyon felosztásáról eltérően is rendelkezhet.

Ha a megszűnő társaság tulajdonában saját üzletrész volt, az arra eső vagyonhányadot a tagok között kell felosztani törzsbetétek arányában.

A törvény értelmében, ha olyankor indul meg a társaság végelszámolási vagy felszámolási eljárása, amikor még nem kerültek teljes egészében szolgáltatásra a törzsbetétek, akkor a végelszámoló vagy felszámoló a társasági szerződésben meghatározott teljesítési időtől függetlenül esedékessé teheti a társaságnak a vagyoni hozzájárulásokra vonatkozó követelését, ha a vagyoni hozzájárulások hiányzó összegére a hitelezői igények kielégítése érdekében szükség van. Mivel ez a szabály világosan hitelezővédelmi intézkedést tartalmaz, a társasági szerződés ettől nem térhet el.

20. Az egyszemélyes társaság

Egyszemélyes társaság kétféle módon jöhet létre:

- a) a társaságot egy tag alapítja, vagy
- b) egy működő társaság valamennyi üzletrészét egyetlen tagja szerzi meg.

Az alapításhoz nem társasági szerződésre, hanem *alapító okiratra* van szükség. Az alapító okirat tartalmára viszont a társasági szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Mindazokban az esetekben, amikor a törvény egy-egy kérdés szabályozását a társasági szerződésre bízta a társasági szerződés alatt az egyszemélyes társaság alapító okiratát is érteni kell.

Eltérést nem tűrő előírás, hogy az alapító *köteles a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig teljes egészében a társaság rendelkezésére bocsátani*. Ez a szabály szigorúbb a két vagy több taggal alapított korlátolt felelősségű társaság apportszolgáltatásra vonatkozó rendelkezéseinél. A pénzbeli vagyoni hozzájárulás teljesítését illetően nincs különbség az egy és többszemélyes korlátolt felelősségű társaságok között.

Egyszemélyes társaság jön létre akkor is, ha egy többszemélyes társaság valamennyi üzletrészét ugyanaz a tag szerzi meg. A társaság egyszemélyessé válásától kezdődően az egyszemélyes társaságra vonatkozó szabályok szerint működik, de társasági szerződés helyett akkor kell alapító okiratot készíteni, ha az egyszemélyessé válástól számított egy éven belül nem jelent be újabb tagot.

A kialakult bírói gyakorlat az egyszemélyes társaságokra vonatkozó rendelkezéseket úgy értelmezi, hogy az egyszemélyes kft. üzletrésze nem állhat több személy közös tulajdonában.

A BDT2007. 1673. szám alatt közzétett döntésben az eljáró bíróság leszögezte: Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság törzsbetéte nem állhat több tag közös tulajdonában.

A határozat indoklása ezzel kapcsolatban az alábbiakat tartalmazza:

A korlátolt felelősségű társaságról és a csendes társaságokról szóló 1930. évi V. törvény cikk vezetett be a magyar jogba a német jogból ismert korlátolt felelősségű társaság jogintézményét. A törvény 16. §-a úgy rendelkezett, hogy a tagok száma kettőnél kevesebb nem lehet. Az 1988. évi VI. törvény 156. § (1) bekezdése azonban lehetővé tette, hogy a társaságot egy tag is megalapíthassa. Ez utóbbi megoldást vette át az 1997. évi CXLIV. törvény és a 2006. évi IV. törvény is.

Az 1988. évi VI. törvény 169. § (3) bekezdése úgy rendelkezett, hogy egy üzletrésznek több tulajdonosa is lehet. Ezek a társasággal szemben egy tagnak számítanak, jogukat csak közös képviselőjük útján gyakorolhatják, és a tagot terhelő kötelezettségekért egyetemlegesen felelnek. Ugyanígy rendelkezik az 1997. évi CXLIV. törvény 133. § (3) bekezdése és a 2006. évi IV. törvény 122. § (1) bekezdése.

Az 1988. évi VI. tv., az 1997. évi CXLIV. törvény és a 2006. évi IV. törvény sem mondja ki kifejezetten azt, hogy az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság egyetlen üzletrésze nem lehet több személy közös tulajdonában, a bírói gyakorlat azonban az 1988. évi VI. törvény hatálybalépésétől kezdve egységesen értelmezi a gazdasági társaságokról szóló törvények említett rendelkezéseit: a korlátolt felelősségű társaság közös tulajdonú üzletrészének tulajdonostársai nem egy tagnak tekintendők, csak a társasággal szemben számítanak annak. Így a korlátolt felelősségű társaság tagját a törvény különös rendelkezése folytán létrehozhatja több tulajdonos, de a személyt nem. Az alapítók személye nem osztható. Ebből következik, hogy az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságnak csak egyetlen tagja lehet, a cég egyetlen üzletrésze több személy tulajdonában nem állhat. Az egyetlen üzletrész átruházás folytán sem kerülhet közös tulajdonba (EBH2003. 884).

I. Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságnak csak egyetlen tagja lehet. A cég egyetlen üzletrésze több személy tulajdonában nem állhat. Ebből következően az egyetlen üzletrész átruházás folytán sem kerülhet közös tulajdonba.

II. Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság üzletrésze meghatározott hányadának átruházására csak az üzletrész szabályos felosztása – önállóan forgalomképes üzletrész-hányad kialakítása – után kerülhet sor. (EBH2003. 884.)

Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság tagjának felelősségére a minősített többséget biztosító befolyásra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell. Valójában itt a Ptk. 3:324. § (3) bekezdésének alkalmazhatóságáról van szó, mely szerint, ha a társaság jogutód nélkül megszűnik, a ki nem elégített követelésekért a hitelező keresete alapján a minősített többséggel rendelkező tag (itt az egyedüli tag) köteles helytállni, feltéve, hogy a jogutód nélküli megszűnésre a minősített többséggel rendelkező tag (egyedüli tag) hátrányos üzletpolitikája miatt került sor.

Egyszemélyes társaságnál taggyűlés nem működik. A taggyűlés jogkörét az alapító (az egyedüli tag) gyakorolja és döntését köteles írásban közölni az ügyvezetővel.

Azokban az esetekben, mikor a törvény kötelezővé teszi a taggyűlés összehívását, a taggyűlés összehívása helyett az egyedüli tag döntését kell kérni.

Egyszemélyes társaság esetében az alapító okirat úgyszintén rendelkezhet, hogy maga az alapító jogosult a társaság ügyvezetésére.

Amennyiben nem az egyedüli tag az ügyvezető, úgy alkalmazni lehet a Ptk. 3:112. § (3) bekezdésének előírását, mely szerint, az egyszemélyes társaságnál az egyedüli tag az ügyvezetésnek utasítást adhat, amelyet a vezető tisztségviselő köteles végrehajtani.

A hitelezővédelem és a gazdasági manipulációk elkerülése érdekében az egyedüli tag és az egyszemélyes társaság közötti szerződést közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. Ennek elmaradása a szerződés érvénytelenségét vonja maga után.

A fedezetelvonás és egyéb visszaélések elkerülése végett az egyszemélyes társaság saját üzletrészt nem szerezhethet.

Az egyszemélyes társaság számára adott a lehetőség, hogy több személyes társaságként működjön tovább, ez az üzletrész felosztásával, vagy új törzsbetétek befizetésével történő törzstőke felemeléssel lehetséges, ha az új törzsbetétet harmadik személyek teljesítik. Amennyiben az egyszemélyes kft. többszemélyes társasággá válik, a tagok kötelesek az alapító okiratot társasági szerződésre módosítani.

I. Egyszemélyes társaság üzletrészeinek részbeni átruházása érdekében alapítói döntéssel az üzletrészt fel kell osztani. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság üzletrészeinek hányadára vételi jogot kíván engedni. (BH2001. 435.)

Felhasznált irodalom:

- BARTA Judit: A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény új rendelkezései a házastársi közös vagyon megosztása vonatkozásában In.: *A magánjogi kodifikáció eredményei, Tanulmánykötet*. Novotni Alapítvány, Miskolc, 2008. 11–20.
- BARTA Judit: A házassági vagyonjog egyes társasági jogi kérdései. In.: *Acta Conventus de Iure Civili (Tomus X.)* Kiadja: Szegedi Tudományegyetem ÁJK. Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszék, Szeged, 2009., 287–308.
- BARTA Judit: A tag halála következtében felmerülő jogkérdések megítélése a hatályos társasági törvény és az új Ptk. alapján – a személyegyesítő társaságok és a Kft. vonatkozásában In.: *Miskolci Konferenciák 2012. „Jogi személyek az új Polgári Törvénykönyvben”*. Novotni Alapítvány, Miskolc, 2013., 7–23.
- BARZÓ Tímea: Cselekvőképtelen, illetve korlátozottan cselekvőképes személyek részvétele a gazdasági társaságokban. In.: *Miskolci Konferenciák 2012. „Jogi személyek az új Polgári Törvénykönyvben”*. Novotni Alapítvány, Miskolc, 2013., 23–32.
- FARKAS Csaba: Az egyszemélyes kft. üzletrészeinek közös tulajdonban állása. In.: Auer Ádám – Bakos Kitti – Buzási Barnabás – Farkas Csaba – Nótári Tamás – Papp Tekla: *Társasági Jog Egyetemi Tankönyv*. Lectum Kiadó, Szeged, 2011., 441–442.
- HARSÁNYI Gyöngyi: Az üzletrész átruházás egyes kérdései. In.: *A tulajdonátruházás*

összehasonlító kereskedelmi és üzleti jogi kérdései. (Szerk.: Erik Stenpien – Miskolczi Bodnár Péter) Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Patrocinium Kiadó Budapest, 2015. 152–163.

KISFALUDI András: A korlátolt felelősségű társaság. In.: Szerk. Vékás Lajos – Gárdos Péter: *Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz. 1 kötet*. Wolters Kluwer Complex Kiadó, Budapest, 2014., 370–415.

KOMÁROMI Gábor: A korlátolt felelősségű társaság. Szerk.: Sárközy Tamás: *Polgári Jog. A jogi személy*. HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2014., 182–213.

NOVOTNI Zoltán: *A magyar társasági jog*. Miskolc, 1990., CTI1520-ME/1990.

PÁZMÁNDI Kinga: A korlátolt felelősségű társaság In.: Szerk. Osztovits András: *Ptk. és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja, I. kötet, Harmadik könyv: A jogi személy*. Opten Informatikai Kft., Budapest, 2014., 571–699.

PÁZMÁNDI Kinga: Az üzletrész öröklésével (jogutódlásával) kapcsolatos Ptk.-beli szabályokról. In.: *Gazdaság és Jog*, 2015/5., 7–10.

VEZEKÉNYI Ursula – BODOR Mária: Az üzletrész-és részvényátruházás során gyakorolható elővásárlási jog egyes kérdéseiről. In.: *Gazdaság és Jog*, 2009/11., 3–7.

Egyéb felhasznált források:

- BDT 2016. 3462.
 BDT 2016. 3432.
 BDT 2015. 3383.
 BDT 2015. 3284.
 BDT 2015. 3246.
 BDT 2014. 3238.
 BDT 2014. 3167.
 BDT 2014. 3138.
 BDT 2013. 2861.
 BDT 2010. 2372.
 BDT 2008. 1815.
 BDT 2007. 1673.
 BH 2014. 155.
 BH 2014. 85.
 BH 2011. 230.
 BH 2007. 305.
 BH 2004. 374.
 BH 2004. 200.
 BH 2003. 290.
 BH 2001. 435.
 EBH 2012. M.13.

EBH 2009. 2051.

EBH 2003. 884.

ÍH 2014. 157.